

פָּנִיךָ הָאֵר לְמַחֲלָתִי / בְּבִצְעֵי אֶל־תִּכְכֶּה גַחְלָתִי / כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ יִחְלָתִי:
 צִדְקָנוּ כְּאַחַת חֲטִיבָה / חֲשָׁכְנוּ מִלֵּהט הַיּוֹם־הַבֹּא / מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה:
 קָרַב יֵשַׁע שְׁבָטֶיךָ / אֲחוּזִים בְּחִבְלֵי שְׁפָטֶיךָ / וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ:
 20 רָנָן מִלֵּב וּבָשָׁר וְנִשְׁמָה / יַעֲלֶה לָּךְ הַשְׁמִימָה / מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה:
 שׁוֹפְטֵנוּ מִחוֹקְקָנוּ בְּכַפִּיךָ / לִמַּד דְּרָכֶיךָ מִצְפִּיךָ / וְכָל מִשְׁפָּטֵי פִיךָ:
 תִּשְׁפִּיעַ חֶסֶדְךָ דִּינוֹ / תִּגְבֹּרַת רַחֲמֶיךָ לְמֵאֻיֵּינוּ / כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיֵינוּ:
 אֶפְרַיִן לְעֵי הַשָּׂדֶה / מֵהָר לְשַׁכְּלֵל יְסוּדָה / צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה:
 מֵאֻיֵּי אֲנַקְמָה פְּזוּרֵנִי / גִּדַּע קֶרְנוֹת זְרוּנִי / וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעֲזֹרוּנִי:

ואומרים 'לכל יום' ו

אֶל־תִּבּוֹא בְּמִשְׁפָּט עֲמָנוּ כִּי לֹא־יִצְדָּק לְפָנֶיךָ כָּל־חַי: (תהלי, קמג ב***) אֱלֹהִים לָנוּ מַחֲסֶה וְעֹז. עֲזָרָה
 בְּצָרוֹת נִמְצָא מֵאֵד: (תהלי, מו ב) אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וַיִּבְרַכְנוּ. יָאֵר פָּנָיו אֶתָּנוּ סֵלָה: (תהלי, סח ב) כִּי־אֱלֹהִים
 שֹׁפֵט. זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים: (תהלי, עה ח) אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנוּ. וּבְגִבּוֹרֶתְךָ תְּדִינֵנוּ: (תהלי, נד ג*) אֱלֹהִים
 שְׁמַע תִּפְלִתָנוּ. הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי־פִינוּ: (תהלי, נד ד*) יִי־אֱלֹהִים צְבָאוֹת הִשְׁיבֵנוּ. הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִשְׁעָה: (תהלי, פ כ)
 ואומרים 'לכל יום' ה

ל שלמונית

אוצר החכמה

סימן: יואל בר יצחק הלוי חזק.

בתים בני ד' טורים, מתחילים ומסתיימים במלת 'אלהים', בכל פעם מתוך הבאה מהמקרא.

הדפוס 5234567

4 מלים בטור. א 4738.

אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ שֶׁה־פְּזוּרָה וַיּוֹשַׁע / לְקוֹל שׁוֹעֲתָם יִקְשִׁיב וַיֵּשַׁע
 פֶּן תִּסְפָּה בַּחֲנִית וּמָסַע / עַל־מָה נֶאֱזַר רָשַׁע
 אֱלֹהִים:

בשר ג, ונראה יותר (לפי מספר המלים) למחקר 21 פסוק: צדקך ש 22 חסדיך נש

כ"י בנשן; פ"ר = דפוס פראג שס"ה (מנהג ביהכ"נ הישן); דפוסים מנהג ליטא ופוזנא || 2 מסע בן 3 סאון סראן נשן פ"ר

ו' ו'). תכריע באהבים ע"י רחמיך בדין תכריע כף זכות לטובתנו. כי משפטיך טובים תהלי' קיט לט.
 17 פניך האר תהלי' פ. כ. בבצעי בעונוני. אל תככה גחלתי ש"ב יד ז. כי למשפטיך יחלתי תהלי' קיט מג.
 18 צדקנו כאחת חטיבה כיחידה אחת, ביחד, כלשון התלמוד (ברכות דף ו' א'). חשכנו הצילנו. מלחט
 היום הבא מלאכי ג יט. משפטיך תהום רבה תהלי' לו ז. קרב ישע שבטיך ע"פ תהלי' פה י או כדומה.
 אחוזים בחבלי שפטיך ירמ' יג כא. וישר משפטיך תהלי' קיט קלו. 20 מקום המשפט שמה קהל' ג טו.
 21 שופטנו מחוקקנו ישע' לג כב. למד דרכיך תהלי' נא טו. מצפיך המצפים לך, מיכה ז ד. וכל משפטי
 פיר תהלי' קיט יג (כנראה נחשבת החריזה מצפיד — פיד ככשרה והגונה). 22 תשפיע חסדך דיינו
 אם תשפיע עלינו שפע חסדך, דיינו. תגבורת חזוק. למאויינו לרצוננו, תהלי' קמ ט. כמשפטך חינו
 תהלי' קיט קנו. 23 אפריון כינוי לבית המקדש, ע"פ שה"ש רבה ג' ז' אפריון זה משכן. לעי חשרה
 מיכה א ו. מהר לשכלל יסודיה בלשון ארמית, מהר לבנות את יסודו, עזרא ה יא ועוד. ציון במשפט
 תפדה ישע' א כז. 24 מאויבי אנקמה ש"א יד כד. פזרוני שפורוני בין הגוים. גדע קרנות זרוני
 גדע קרנות העמים שזרוני בארצות. ומשפטיך יעזרוני תהלי' קיט קעה.

ל 1 אלהים יראה לו שזה פזורה ברא' כב ח, ירמ' ג יז, פי' יבחר לו את ישראל הנקראת שזה פזורה.
 לקול שועתם יקשיב תהלי' ה ג. וישע ברא' ד ד. 2 פן תספה ברא' יט טו. בחנית ומסע איוב מא יח,
 ומסע פי' מין חץ (החריזה — סע — שש היתה כנראה הגונה בעיני המחבר). על מה נאצי רשע אלי'

אלהים ואהמיה לקול שאון שואן / ברעש עלי יחודך למאן
ונחלתך הצר למה יניאן / אמר נבל בלבו אין אלהים:

אלהים אל דמי לדמי שפיות / עריכת נתחינו מלאו לשכות
ולמה תעלים לבלתי סכות / כי חרף מערכות אלהים:

אלהים לנו מחסה ונרן באבד / רשעים האומרים בתורתך מלזבד
ומה בצע בחרתם באל הכבוד / שוא עבד אלהים:

אלהים באו גוים נחלתך להלאות / בפסל נסכם שמו-אותות אות
ראה כי-גזרו צאן ממכלאות / אמרו נירשה-לנו את נאות אלהים:

אלהים יחקר זאת כי-הכריעו לאבח / עוללים ויונקים נתנדבו לטבח
ומלאו ידם לקרבה את-הזבח / אל מזבח אלהים:

אלהים צבאות שוב נא ונקמני / מידי עשו כי השיאני
לאמר מה-תחכה נואש ממני / כי נשני אלהים:

אלהים חדשים מאנו כי-שוא עבודתו / ודבקו ביוצרים וירקו לעמת-מחברתו
וכל-אחד השלים רוחו וגויתו / ואיננו כי לקח אותו אלהים:

4 נחלתך פר' הצר ב דפוסים 5 נתחיים ש 6 למה תעלים: אונך הוס' 7 ונרון: גרון: ועוזן האומרים: כי אומרים
תורתך בשן פר' 8 אל פר' 11 נתנדבו: נתונים נ (שמה זה עיקר) 12 ומלאה נ אל הזבח ש 17 הוא: הם ב דפוסים נפשים:

תהל' י יג, פי' מדוע יש לו הזכות לנאץ. 3 אלי' ואהמיה תהל' עז ד. לקול שאון שואן ברעש ישע'
סו ו, ט ד. עלי יחודך למאן פי' הומה אני לקול הצועקים ברעש על יחודך כדי שאמאן ליחודך.
4 ונחלתך הצר למה יניאן במד' לב ז, פי' למה יש לצר רשות לעכב ולהכריח את ישראל. אמר נבל בלבו
אין אלהים תהל' גג ב. 5 אלהים אל דמי תהל' פג ב. לדמי שפיות לשפיות דמים, מבוא ג, ב, 4.
מלאו לשכות מלאו את לשכותיהם בעריכת נתחינו. 6 ולמה תעלים תהל' י א. לבלתי סכות בלי
להסכית ולשמוע. כי חרף מערכות אלהים ש"א יז כו. 7 אלהים לנו מחסה תהל' מו ב. ונרון באבוד
רשעים משלי יא י. האומרים בתורתך מלזבד (כנראה במקום מלהיזבד, אם לא הגירסא 'תורתך מלזבד'
עיקר, פי' שלא לתת את תורתך במתנה) ר"ל שלא להתחבר ולהצטרף לתורתך. 8 ומה בצע בחרתם
באל הכבוד (תהל' כט ג). שוא עבוד אלהים מלאכי ג יד. 9 אלהים באו גוים נחלתך להלאות תהל'
עט א, סח י, פי' להטריח ולעיף את ישראל. בפסל נסכם בפסל שנסכו מכסף, ע"פ ירמ' י יד. שמו
אותותם אות תהל' עד ד, ר"ל קבעו פסלם (שהוא האות שלהם) לאות לכל העולם. 10 גזרו צאן ממכלאות
חבק' ג יז, כרתו הצאן ממקום מעצרים. אמרו נירשה לנו את נאות אלהים תהל' פג יג. 11 אלהים יחקר
זאת תהל' מד כב. כי הכריעו לאבח עוללים ויונקים (תהל' ח ג) התנדבו לטבח ע"פ ישע' סה יב,
יחזק' כא כ, ואבח פי' רצח. 12 ומלאו ידם לה', דה"ב כט לא. אל מזבח אלהים תהל' מג ד. 13 אלהים
צבאות שוב נא תהל' פ טו. מידי עשו כי השיאני מידי הנוצרים שהשיאו אותי להמיר דת, באמרם
14 מה תחכה נואש ממני ש"א כז א, כאילו הקב"ה כבר נואש ממני. כי נשני אלהים ברא' מא נא.
15 אלהים חדשים שופט' ה ת. מיאנו לקבל אלהות חדשה, היינו לעבוד ע"ז. כי שוא עבודתו מלאכי
ג יד. לעומת מחברתו שמות כז כו, פי' לעומת המחברת או ספר הברית החדשה שרצו להכריחם להכיר
בו. 16 וכל אחד השלים רוחו וגויתו מסר את נפשו על קדושת השם. 'השלים נפש' במשמעות 'מסר'

אלהים קדושים הוא פָּצוּ וְהִתְוָדוּ / בִּצְאָת נִפְשָׁם חֲטָאתָם לֹא-כִחְדוּ
לְאֻמוֹתָם צָרְחוּ חוֹשׁוּ-נָא וְעִקְדוּ / אֲשֶׁר בִּי יִכְבְּדוּ
אלהים:

אלהים הוא יָרַב-לוֹ כְּאֲשֶׁר מִגֵּן / עָמּוֹ לְגֹזֵר כְּרָאשׁ-שְׂבִלַת דָּגָן
תִּצְרַר נִפְשָׁם לְיוֹשְׁבֵי סֶהַר-אֲנָן / בְּעֵדָן גֵּן
אלהים: 20

אלהים לְבָרִי-לֵבב עֵינֵי מַיִם נוֹזְלוֹת / בְּזִכְרִי כִי-בִּעְקְבוֹתָם גָּרְרוּם בַּמִּסְלוֹת
קוֹל-מִחְרָפִיהָ שָׁמַע דּוֹבְרֵי נִבְלוֹת / וְרַב מִהֵיוֹת קוֹלוֹת
אלהים:

אלהים וְתַרְצֵנִי הִיָּה מְעוֹז לְבָאִים / בְּצִל-כְּנָפֶיהָ לַחֲסוֹת מִפְּנֵי לְבָאִים
נָסוּ לְעֹזְרֶתָהּ לְהִנָּצֵל מִסּוּד-מַרְעִים / כִּי עַם
אלהים:

אלהים יָפְלוּ מִמוֹעֲצוֹתֵיהֶם תָּפַל טָחִי / וְזָכְרָם יְסוּף וְעֲמָךְ לֶךְ-נִחָה 25
קַל-מִהֲרָה גְמוּלָם בְּרָאשָׁם וּמַחָה / כָּל גּוֹיִם שְׂכָחִי
אלהים:

אלהים חַיִּים נִפְלָה נָא בִידֶךָ / וּבִיד רָשָׁע אֶל-תִּסְגֹּר עֲבָדֶיךָ
בִּקְשׁ אֶת-נִרְדָּף בְּנֵי יִדִּידֶיךָ / מִה יִקָּר חֲסִידֶךָ
אלהים:

אלהים וְנִחַתְנוּ <פִּרְצָנוּ> וְאִנְחָנוּ אֲשָׁמִים / בִּכֵּן יִחִיל לִבִּי וְאֲשַׁב מִשָּׁמַיִם
לְעֹזְרָתִי חוֹשָׁה וּמִיד קָמִים / תִּצְלִנִי מִדְּמִים
אלהים: 30

נפשותם בן דפוסים 18 נא חס' בן 19 לגזור: להכרית 1 20 ותוצרר פר' בסתר 7: חס' ב 21 גררום: גוררות ב
23 לבאים: לנכאים ב 24 כי שרית עם אלהים בן 25 תפל טחי חקנתי ע"פ הפסוק יחו' יג י: טרפלי טחי כ"י
זכרם ש ועמך: ועתה 1 26 ומחה: ימחה 1 דפוסים 29 ונחתנו: פרצתנו השלמתי ע"פ תהל' ס יב למילוי הסור 30 לעזרתנו 1

כלשון המדרש, כגון ב"ר ק' א' ע' 1283 ולו אנו משלימין את נפשותינו. ואיננו כי לקח אותנו אלהים
ברא' ה כד. 17 אלהים קדושים הוא יהושע כד יט. בצאת נפשם ברא' לה יח. חטאתם לא כחדו
ישע' ג ט. 18 לאמותם צרחו איכה ב יב. אשר בי יכבדו אלהים שופט' ט ט. 19 אלהים הוא ירב לו
שופט' ו לא. כאשר מגן עמו לגזור מסר עמו לכריתה. כראש שבולת איוב כד כד. 20 תוצרר נפשם
ש"א כה כט. ליושבי סהר אנן (במקום אנן הסהר, עי' מבוא ג, ב, 3) שה"ש ז ג, ודרשוהו במדרש
שה"ש רבה שם על מקום הסנהדרין בשמים. בעדן גו אלהים יחזק' כח יג. 21 אלהים לכרי לבב
תהל' עג א. כי בעקבותם גררום במסלות ברגליהם סתבו אותם למיתה בדרכים. 22 ורב מהיות קולות
אלהים שמות י כח. 23 אלהים ותרצני ברא' לג י. בצל כנפיד לחסות תהל' לו ח, נו ב. 24 מסוד
מרעים תהל' סד ג. כי עם אלהים ש"א יד מה. 25 אלהים יפלו ממועצותיהם תהל' ה יא. תפל טחי
(במקום 'טחי תפל', מבוא ג, ב, 3) יחזק' יג יא, פי' המטפלים בדברים בטלים. זכרם יסוף אסתר ט כח.
ועמך לך נחה שמות לב לד. 26 קל מהרה גמולם בראשם ר"ל השב גמולם בראשם, יואל ד ד. כל
גוים שכחי אלהים תהל' ט יח. 27 אלהים חיים דבר' ה כג. נפלה נא בידך ש"ב כד יד. אל תסגר
עבדיך דבר' כג טז. 28 בקש את נרדף קהל' ג טו, ר"ל הגן על עבדיך הנרדפים. מה יקר חסדך אלהים
תהל' לו ח. 29 אלהים ונחתם <פרצתנו> תהל' ס ג. ואנחנו אשמים ברא' מב כא. יחיל לבי תהל'
נה ה. ואשב משמים יחזק' לא ה, פי' אשב בשממה. 30 לעזרתי חושה תהל' כב כ. ומיד קמים ש"ב

אלהים קולי בשיחי וקול הצאן / תבא לפניך מכנף הארץ וקיצון
השיבנו אליה וחלצנו מלחצון / ואני תפילתי לך יי עת רצון אלהים:
ואומרים 'לכל יום' ו

אל-תבוא במשפט עמנו כי לא-יצדק לפניך כל-חי: (תהלי' קמג ב***) יי ידע מחשבות אדם. כי-
המה הבל: (תהלי' צד י) תהא אונק קשבת ועיניך פקוחות אל-תפלת עמך ישראל: (אין בכתובים)
וסלחת לעמך אשר חטאו-לך ולכל-פשעיהם אשר פשעו-בך: (מ"א ח ג) תתן אמת ליעקב חסד
לאברהם. אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: (מיכה ז כ) ... יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב-
חסד ואמת: (שמות לד ו)

ואומרים 'לכל יום' ה

לא שלמונית

סימן: א"ב. בתים בני ד' טורים, מתחילים ומסתיימים במלת 'אמת', הסוגרים מתוך הבאה מהמקרא.
5 מלים בטור. במבנה ובצורה דומה לסימן הקודם לו (ואולי שניהם מאותו המחבר). א 5992.

אמת אתה-הוא ראשון ואין ראשית לראשיתך
ואתה-הוא אחרון ואין סוף לאחריתך
ואנו ודתך מעידים כי-אין זולתך
צדקתך צדק לעולם ותורתך
אמת:

5 אמת ברא אלהים את רמוז בהודך והדרך
על-הדין על-האמת ועל-השלום העמדת דבירך

31 תבא: צ"ל יבא? לפניך: באזניך ו מכנף שן פה

כ"י נש; דפוסי מנהג ליטא (מ"ל) ופוזנא (מפ"ז) || 3 ודתך: דתך 1: עדתך ש מפ"ז 6 על האמת ועל השלום 1 מפ"ז: האמת

יח לא. הצילני מדמים תהלי' נא טז. 31 אלהים קולי בשיחי תהלי' סד ב. וקול הצאן ש"א טו יד.
מכנף הארץ ישע' כד טז. 32 השיבנו אליך איכה ה כא. מלחצון מלחץ (מבוא ג, ב, 5). ואני תפילתי
וכו' תהלי' סט יד.

לא 1 אמת אתה הוא ראשון ... ואתה הוא אחרון ישע' מד ו (הלשון דומה לתפלת'עזרת אבותינו'), ועי'
ירו' סנהד' א' א' (דף י"ח א') אמר ריש לקיש אל"ף רישא דאלפא ביתא מ"ם באמצעותה תי"ו בסופה
לומר אני ה'ראשון וכו', ודרשה דומה בדברים רבה א' י' ובמדרש תהלים קי"ז ג' בקצת כ"י (עי' הערת
ר"ש בובר דף ר"מ ב' שם). ואין ראשית לראשיתך מליצת הפילוסופים, ואותה המליצה נמצאת בחובות
הלבבות פרק ו'. 3 ואנו ודתך מעידים ישראל ע"פ ישע' מג י אתם עדי והתורה נקראת עדות (תהלי'
יט ח). (אבל ייתכן שהגירסא אנו עדתך עיקר). אין זולתך ש"ב ז כב. 4 צדקתך צדק וכו' תהלי'
קוט קמב. 5 ברא אלהים את ברא' א א, והמלה 'אמת' רמוזה בסופי תיבות אלה בתורה שהיא הודך
והדרך (והלשון ע"פ תהלי' מה ד חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך, שדרשוהו על התורה במדרש
תהלי' שם). 6 על הדין ... השלום העמדת דבירך את העולם, ע"פ מאמר חז"ל אבות א' י"ח. 7 נאמירך

עַל־כֵּן אֱלֹהֵי נַאֲמִירָךְ נַעֲרָךְ שִׁירֶיךָ

רֹאשׁ דְּבָרְךָ

אַמֶּת:

אַמֶּת נִמְרַת שְׁשֶׁה פְּעָמִים אֱלֹהִים חַיִּים

מִבְּרֹאשִׁית וְעַד לַעֲשׂוֹת חַתּוּמִּים תּוֹוִים 10

וְכָל־סוּפֵי תִבּוֹת הֶמָּה הַגּוֹיִם

סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוֹיִם

בְּאַמֶּת:

אַמֶּת דְּבָרֶיךָ מְרַחֵקִים זֶה מִזֶּה בְּאֶרֶץ

שֶׁקֶר דְּבָרֶיךָ מְקַרְבִּים וְאֵין־לוֹ רֶגֶל־דּוֹרֶךְ

בְּרוּךְ * יְיָ מְצִיץ מַחֲרָךְ 15

אֲשֶׁר הִנַּחֲנִי בְּדֶרֶךְ

אַמֶּת:

אַמֶּת הִיָּתָה בְּפִיהוּ <תּוֹרָתוֹ> עוֹלָמוֹ בְּהִתְיַסֵּד

מִשְׁתַּעֲשַׁעַת עַל בְּרָכוֹ יַחַד לְהִתְרַפֵּסֵד

כָּל מַעֲשָׂיו בַּעֲצָתָהּ <הִי> לְהוֹסֵד

כָּל אֲרָחוֹת יְיָ חֹסֵד 20

וְאַמֶּת:

אַמֶּת וַעֲנוּה וַצַּדִּיקָה עוֹשִׂים זָכוֹ לְהִשְׁתַּכַּר

עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וַצַּדִּיקָה בְּלִי לְהִתְנַכֵּר

והשלום ש מ"ל 7 אלהי חס' ש מ"ל נאמירך חס' 1 מפ"ו 10 מראשית מפ"ו ועד: עד מ"ל: עד אחרית מפ"ו 11 כולם ו
13 מרוחק מ"ל 14 ושקר ש מ"ל 15 המציץ מ"ל מפ"ו 18 יחד להתרפסד: עולמו בהתרפסד 1 21 וצדקה: וצדק 1:

נשבחך, ע"פ דבר' כו יח. 8 ראש דברך אמת תהל' קיט קס. 9 אמת נמרת ששה פעמים ... מבראשית
עד לעשות באותיות 'אמת' סיימת ו' פעמים את התיבות מ'בראשית' עד 'לעשות' (ב ג), ואלה הפסוקים:
א א, א ד, א כא, א כז, א לא, ב ג. 10 תוים רשומים. 11 הגויים מבוטאים, מל' הגה. 12 סמוכים לעד
לעולם עשויים באמת תהל' קיא ח, ר"ל האותיות הנ"ל נמצאות בסופי תיבות סמוכות זו לזו, ע"פ מאמר
חז"ל (ברכות דף י' א', יבמ' דף ד' א') סמוכין מן התורה מניין שנאמר סמוכין לעד לעולם וכו'.
13 אמת דבריו מרוחקים זה מזה אותיות מלת 'אמת' מרוחקות זו מזו לפי מקומן בא"ב (שבת דף ק"ד א').
14 שקר דבריו מקורבים מאידך גיסא אותיות 'שקר' מקומן בא"ב זו על יד זו. ואין לו רגל דורך
ע"י שבת (שם) קושטא קאי שקרא לא קאי, ובעברית (אותיות דר' עקיבא, נוסח ב', בבתי מדרשות
לרש"א ורטהיימר, מהד' חדשה, כרך ב' ת"ד) שקר אין לו רגלים וכו'. 15 מציץ מחרך שה"ש ב ט,
ר"ל רואה את מעשי בני אדם. 16 אשר הנחני בדרך אמת ברא' כד מח. 17 אמת היתה בפיהו מלאכי
ב ו. עולמו בהתיסד בבריאת העולם הביט הקב"ה בתורה כמאמר חז"ל בראשית רבה א' א' (ע' 2)
ועי' ג"כ תנחומא ע' 2 (בובר). 18 משתעשעת על ברכיו ע"פ משלי ח ל ואהיה שעשועים, שדרשוהו
על התורה (ב"ר שם). יחד להתרפסד להתחבר ולשוט יחד כמו ברפסודות (דה"ב ב טו) שהן סירות
פשוטות עשויות מקורות קשורות. 19 כל מעשיו בעצתה ע"פ המדרש (תנחומא הישן, תחלת בראשית)
כשברא הקב"ה את עולמו נתעץ בתורה וברא את העולם. 20 כל ארחות יי חסד ואמת תהל' כה י.
21 זכו להשתכר בעולם הבא. 22 עושה משפט וצדקה ירמ' ט כג. בלי להתנכר בלי לקפח את האחרים.

רָשַׁע עוֹשֶׂה פְּעֻלַּת-שָׁקָר פִּיהוּ יִסְכָּר

וְזוֹרֵעַ צְדָקָה שָׁקָר

אָמֵת:

25 אָמֵת זָכוֹר תִּזְכּוֹר <לַעֲשׂוֹת> לְמַעֲוִיטִי עַמִּים

יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁעַ בִּי תִשׁוּעַת עוֹלָמִים

עַל-כֵּן בָּאוּ לַחֲסוֹת בְּצִל שׁוֹכֵן-מְרוֹמִים

וְעִבְדוּ אוֹתוֹ בַּתָּמִים

וּבְאָמֵת:

אָמֵת חֲפֻצַּת בִּטְחוֹת וְאִמְרַת הִיטִיבוּ דְרָכֶיכֶם

אָמֵת וּמִשְׁפָּט <שְׁלוֹם> שְׁפָטוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם

30

עַל-כֵּן בָּנִי-יַעֲקֹב הִסִּירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם

וַיִּבְחָנוּ דְבָרֵיכֶם

הָאָמֵת:

אָמֵת טָכַס חוֹתְמוֹ לְהוֹדִיעַ כִּי הוּא

אֶחָד וְאֵין-שְׁנֵי זֶה אֱלֹהֵי וְאַגְוָהוּ

אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְוִמְמָנְהוּ

35

קָרוֹב יִי לְכָל-קוֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאָמֵת:

אָמֵת יִהְיֶה חֲכִי <וּלְשׁוֹנִי> וְאִדְבָּרָה בְּעִדּוּתִיךָ

אֲזַכָּרָה נְגִינָתִי בַּלִּילָה דְּבִקְתִּי בְּתוֹרָתְךָ

זָכְרָה אֱלֹהִים לְטוֹבָה כָּל-בָּנֵי בְרִיתְךָ

קָרוֹב אַתָּה יִי וְכָל מַצּוּתֶיךָ

40

אָמֵת:

אָמֵת כָּמָה לָךְ בְּשָׂרֵי אֶרֶץ יוֹסֵד

לְהַצִּיל אֶת עַבְדֶּיךָ מֵעֲנִי וְהַפְסִיד

צדק ש: צדקה מ"ל 22 וצדקה מ"ל מפ"ז: וצדק נש 32 האמת: אתכם האמת ש 34 ואין שני: לו הוסי' 38 ודבקתי נש

23 רשע עושה פעולת שקר משלי יא יח. פיהו יסכר תהל' סג יב. 24 וזורע צדקה שכר אמת משלי יא יח. 25 למעוטי עמים לישראל, ע"פ דבר' ז ז. 26 ישראל נושע ביי תשועת עולמים ישע' מה יז. 27 על כן באו לחסות בצל הלשון ע"פ ברא' יט ח וישע' ל ב. שוכן מרומים ישע' לג ה. 28 ועבדו אותו בתמים ובאמת יהושע כד יד. 29 אמת חפצת בטוחות תהל' נא ח, פי' בסתר, בחדרי חדרים, היטיבו דרכיכם ירמ' ז ג. 30 אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם זכר' ח טז. 31 הסירו רוע מעלליכם ישע' א טז. 32 ויבחנו דבריכם האמת ברא' מב טז. 33 אמת טיכם חותמו סידר, שם חותמו, ע"פ מאמר חז"ל (שבת דף ג"ה א') חותמו של הקב"ה אמת. 34 אחד ואין שני קהל' ד ת. זה אלי ואנוהו. אלהי אבי וארוממנהו שמות טו ב. 36 קרוב יי לכל קוראיו וכו' תהל' קמה יח. 37 אמת ינהג חכי <ולשוני> משלי ח ז, ועי' ג"כ איוב כו ד. ואדברה בעדותיך תהל' קיט מו. 98 אזכרה נגינתי בלילה תהל' עז ז. דבקתי בתורתך תהל' קיט לא. 39 זכרה אלהים לטובה נחמ' יג כט. 40 קרוב אתה יי וכל מצותיך

וְרַחֵם כָּל בְּנֵי מוֹצָא מִכְשָׁד
צָדֵק וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן כְּסֵאָךְ חֹסֵד
וְאַמֶּת:

45 אַמֶּת לְעַד תִּכּוֹן וְעַד אֲרֻגֶּעָה זְדוּנִי
לְבַקֵּר מִשְׁפָּט דִּינוֹ עִם גְּבוּנִי
אֲשֶׁרוֹ חָמוּץ <מֵאֲהָבִי> כִּהְנִי וְזִקְנִי
מִשְׁפָּטִי יי

אַמֶּת:

אַמֶּת מֵאֶרֶץ תְּצַמִּיחַ וְצָדֵק מִשְׁמַיִם הַגִּבֹּר
כְּרַחֵק מִזֶּרֶח מִמַּעַרְב פִּשְׁעֵינוּ הָעֶבֶר
50 אֵף כִּי-אֲבֹד צְדִיק עַל-מַדּוּתוֹ עוֹבֵר
הוֹלֵךְ תָּמִים וּפּוֹעֵל צָדֵק וְדוֹבֵר
אַמֶּת:

אַמֶּת נִגְדָךְ יִכּוֹן <לְעַד> לְעוֹלָם וְעַד
וְדוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא-יִכּוֹן בְּיוֹם מוֹעֵד
מִיּוֹם הַדִּין <בְּלִי> הָיִית רוֹעֵד
55 מִצִּיל נַפְשׁוֹת עַד
אַמֶּת:

אַמֶּת שֶׁשׁ אֲנֹכִי כִי לֹא-תִבּוֹה לֵב נִשְׁפָּר
חֹסֵד חֲפָצָת וְלֹא זָבַח כְּמִדְבָּר
זְרוּעַ תִּשְׁבֵּר לְעוֹבְדִים לֹאל הַנִּקְבָּר
וְאֵל תִּצַּל מִפִּי דְבַר-
60 אַמֶּת:

39 בני: אנשי נש 42 עבדך מ"ל מפ"ו 43 על כל בני ש 46 משפט חס' נש 49 תצמח ש 50 פשעים מ"ל מפ"ו
55 <בלי> השלמתי 59 זרועם נ 61 יכפר נש: צופה מ"ל מפ"ו <יגמל> השלמתי 65 ליי: יי 1 66 הביאו:

אמת תהל' קיט קנא. 41 כמה לך בשרי תהל' סג ב. ארץ יוסף ישע' נא יג. 43 מוצא מכשד אברהם
שהוצא מאור כשדים. 44 צדק ומשפט מכון כפאך חסד ואמת תהל' פט טו. 45 אמת לעד תכון ועד
ארגיעה זדוני משלי יב יט. 46 לבקר משפט דינו ירמ' כא יב. 47 אשרו חמוץ ישע' א יו. <מאהבי>
כהני וזקני איכה א יט. 48 משפטי יי אמת תהל' יט י. 49 אמת מארץ תצמיח וצדק משמים תהל'
פה יב. 50 כרחוק מזרח ממערב פשעינו העבר תהל' קג יב. 51 אף כי אבד צדיק ישע' נו א. על
מדותיו עובר מוותר ואינו עומד על קוצו של יו"ד, לשון התלמוד (מעביר על מדותיו, יומא דף כ"ג א',
תענית דף כ"ה ב'). 52 הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת תהל' טו ב. וכל הענין ר"ל אף כי אין נמצא
בנו חסיד בעל מדות טובות כנ"ל העבר נא פשענו. 53 אמת נגדך יכון (צ"ל תכוון) משלי יב יט.
54 ודובר שקרים לא יכון תהל' קא ז. ביום מועד איכה ג ז, ר"ל ביום הדין. 56 מציל נפשות עד אמת
משלי יד כה, פי' הצדיק מציל נפשו ביום הדין בלי לפחד ממנו. 57 שש אנכי תהל' קיט קסג. כי לא
תבוה לב נשבר תהל' נא יט. 58 חסד חפצת ולא זבח הושע ו. 59 זרוע תשבור איוב לח טו. לעובדים
לאל הנקבר לנוצרים (מבוא ב, ד). 60 ואל תצל מפי דבר אמת תהל' קיט מג. 61 עון יכפר תהל'

אֲמַת עֲוֹן יִכְפֹּר וְגַם <יְמֹול> חֶסֶד
הַעֲבֵר מַעְלִינוּ עֲוֹן וְחִרְפַּת חֶסֶד
דָּרַשׁ נָא דוֹרְשִׁיךָ נֹצֵר חֶסֶד
אֶרֶךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד
וְאֲמַת:

אֲמַת פְּלִיאִים בִּקְשׁוּ עָלֵינוּ לִי צְבָאוֹת ⁶⁵
מִי־כָאֵל וְגִבֹּרֵי־אֵל תֵּשֶׁר הִבִּיאוּ לְמוֹרָאוֹת
וַחֲלוּ נָא פְּנֵי־אֵל לְקָרֵב קֵץ הַפְּלָאוֹת
וְנִתְּתָם לִי אוֹת
וְאֲמַת:

אֲמַת צְדָקָה תְּרוֹמֶם גּוֹי * הַשְּׁלוּהִים
וְחֶסֶד לְאֻמִּים חֲטָאת עַם הַתּוֹהִים ⁷⁰
אֲשֶׁר לָעֵץ וּלְאֶבֶן קוֹדִים וּמַאֲלִיָּהִים
וְיִי אֱלֹהִים
וְאֲמַת:

אֲמַת קִנְהָ וְאֵל תִּמְכֹּר לְשָׁרְתוֹ וּלְעַבְדּוֹ
לְרוֹמֶם שֵׁם־יִי כִי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדּוֹ
לְהַשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן פּוֹתֵחַ אֶת־יָדוֹ ⁷⁵
כִּי גִבֵּר עָלֵינוּ חֶסֶד
וְאֲמַת:

אֲמַת רָאָה תִּרְאֶה בְּעֵנֶי <עֲמָךְ> יִשְׂרָאֵל
מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּ רַבָּה וְצִדְקָתְךָ כְּהִרְרֵי־אֵל

לִי הוֹטִי מִלִּי מִיָּם 67 חָלוּ שׁ 71 וְאֶבֶן שׁ מִלִּי קוֹדִים וְ חֶסֶד שׁ מִלִּי 78 צְדָקָתְךָ ג 81 כִּסְאוֹ שׁ 85 וְחֶסֶד חֶסֶד שׁ לֹאֲבִי

עַח לַת. 62 הַעֲבֵר מַעְלִינוּ עֲוֹן וְחִרְפַּת חֶסֶד ע"פ תהל' קיט לט העבר חרפתך, וחסד פי' קלון, ע"פ ויק' כ ז. 63 דרש נא דורשיך עי' לעיל לסימן א, 7. נוצר חסד שמות לד ז. 64 ארך אפים ורב חסד ואמת לד ו. 65 פליאים המלאכים ששמם פלאי, ע"פ שופט' יג יח. 66 תשר הביאו תשורה, ע"פ ש"א ט ז. למוראות לה' שהוא מוראכם (או צ"ל במוראות, ר"ל ביראה). 67 וחלו נא פני אל מלאכי א ט. קץ הפלאות דג' יב ו, פי' הקץ הנפלא. 68 ונתתם לי אות אמת יהושע ב ז, ועי' מבוא ב, ג על הפנייה אל המלאכים. 69 צדקה תרומם גוי משלי יד לד. השלוהים (מלה מחודשת ע"י הפייטן מל' שלהי, מלה ארמית ידועה בתלמוד שפירושה סוף) לשון כליה ואבדון, ונ"ל שצ"ל גוי <טרוד עד> השלוהין או כדומה. 70 וחסד לאומים חטאת משלי שם, ודרשוהו תז"ל (ב"ב דף י' ב') צדקה תרומם גוי אלו ישראל ... וחסד לאומים חטאת, כל צדקה וחסד שאומות עכו"ם עושין חטא הוא להן וכו'. עם התוהים (מלה תלמודית שפירושה 'תמה' או 'התחרט') כנראה ר"ל ההולכים לתוהו ובוהו. 71 אשר לעץ ואבן קודים ומאליהים עובדי ע"ז המשתחוים לעץ ואבן ונוהגין בה אלהות. 72 ויי אלהים אמת ירמ' י י. 73 אמת קנה ואל תמכור משלי כג כג. 74 לרומם שם יי כי נשגב שמו לבדו תהל' קמח יג. 75 להשביע לכל חי רצון פותח את ידו תהל' קמה טז. 76 כי גבר עלינו חסדו ואמת תהל' קיז ב. 77 ראה תראה בעני <עמך> ישראל שמות ג ז. 78 משפטיך יהיום רבה וצדקתך כהררי אל תהל' לו ז. 79 אשר לך

וְקַבַּל תְּפִלַּת-עַם אֲשֶׁר לָךְ שׂוֹאֵל
בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אוֹתִי יי אֵל-

אַמֶּת:

אַמֶּת שׁוֹפֵט דְּלִים וְכֶסֶּאֱו יִכּוֹן לְדוֹר-דְּוֹרִים
מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאוֹרִים
(וְלֹאֲדָם) יַחֲשֹׁב מַעֲשָׂיו אֵל אֲדִירִים
אַחֲרֵי הַדְּבָרִים

וְהָאֱמֶת:

85 אַמֶּת תִּתֵּן לִיעֲקֹב וְחֶסֶד לְאֵב הַמּוֹנִי
כִּי מֵאֲהַבְתָּה קְרֹאתִי בְּכוֹרִי בְּנִי
הַלְבֵּן <כְּשִׁלֵּג> חֲטָאִינוּ הָאֲדָמִים כְּשָׁנִי
[וְאֲנִי תְּפִלַּתִּי לָךְ יי עֵת רְצוֹן] אֱלֹהִים בָּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת:

ואומרים 'לכל יום' 1

אֵל-תְּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עֲמָנוּ כִּי לֹא-יִצְדֵּק לְפָנֶיךָ כָּל-חַי: (תהל' קמג ביי) כִּי עֲמָךְ הִסְלִיחָה לְמַעַן
תִּזְרָא: (תהל' קל ד) כִּי עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים. בְּאוֹרְךָ נִרְאָה-אוֹר: (תהל' לו י) חַיִּים וְחֶסֶד תַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ.
וּפְקֻדוֹתֶיךָ תִּשְׁמֹר רוּחָנוּ: (איוב י יביי) חַיִּים נִשְׁאֵל מִמָּךְ תִּתֵּן-לָנוּ. אֶרֶץ יָמִים עוֹלָם וְעוֹד. (תהל' כא
היי)

ואומרים 'לכל יום' 2

לב שלמונית

סימן: א"ב. בתים בני ד' טורים, מתחילים ומסתיימים במלת 'חיים', הסוגרים מתוך הבאה מהמקרא.
5 מלים בטור. דמיון לשיר הקודם בולט בפרט 49—52 (עי' סימן ל"א, 69—72). ח 247.

חַיִּים אֲרָכִים תִּכְתְּבוּנוּ נָטַע בְּלִי לַעֲקֹר
בְּשִׁבְתְּךָ עַל כֶּסֶּא מַעֲשִׂים לְסִקֹּר
הַטּוֹב צִפָּה וְהָרַע אֵל תַּחְקֹר
כִּי עֲמָךְ מְקוֹר

חַיִּים:

לאברהם לאב 1 86 קראתנו 1

שואל אשר אליך מתפלל, מבוא ג, ב, 4. 80 בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי אל אמת תהל' לא ו.
81 אמת שופט דלים וכסאו יכון משלי כט יד. 82 מלך במשפט יעמיד ארץ שם כט ד. ואוירים השמים
ומלואם. 83 יחשוב מעשיו לאדם. 84 אחרי הדברים והאמת דה"ב לב א, ר"ל לפי אמתת דבריו.
85 אמת תתן ליעקב וחסד מיכה ז כ. לאב המוני לאברהם, ע"פ ברא' יז ד. 86 קראתני בכורי ובני
שמות ד כב. 87 הלבן <כשילג> חטאינו האדומים כשני ישע' א יח. 88 ואני תפילתי ... באמת תהל'
סט יד.

לב 1 חיים ארוכים תכתבנו לחיים ארוכים, עי' מבוא ג, ב, 4. וחיים ארוכים כלשון תפלת רב (ברכות
דף ט"ז ב'). נמוע בלי לעקור כדי לנטוע את ישראל הנקרא גטע (ישע' ה ז) בלי לעקור (קהל' ג ב).
2 בשבתך על כסא תהל' מז ט ועוד. 3 הטוב צפה והרע אל תחקור ברמו לאיוב ט יג. 4 כי עמך מקור

פח

5 חַיִּים בְּרָצוֹנוֹ וְרָגַע בְּאִפּוֹ <מִדָּתָהּ> נִרְאִית
לֹא לְנִצָּחַ תָּרִיב נִחְלָה הַנִּלְאִית
הַשְּׁמִיעֵנִי נָא סִלְחֵתִי עֲוֹן לִשְׁאֵת
רְאֵה נִתְּתִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֵת
הַחַיִּים:

חַיִּים גָּאֵל מִשַּׁחַת תַּעֲטֹרְנִי חֶסֶד אֲזַרְח
10 וְאַמֶּת יִשְׂרָשׁ יַעֲקֹב יִצִּיץ וּפָרַח
תִּרְחִיק פִּשְׁעֵינוּ כִּרְחֹק מִמְּזִרָה
תּוֹדִיעֵנִי אֲרַח
חַיִּים:

חַיִּים דְּרָכֶיךָ יִדְעֵנוּ אֵל גְּבוּר וְיוֹעֵץ
לְהַדְבִּק בִּירְאָתְךָ אוֹתָנוּ בְּטוֹבָה לְהוֹעֵץ
15 הַגִּבֹּר טוֹב עַל צְפוּנִי לְהִרְעֵץ
לְשָׁמֵר אֵת דֶּרֶךְ עֵץ-
הַחַיִּים:

חַיִּים הֵיא לְמַחֲזִיקִים בָּהּ וְרִפְאוֹת וּמְרוֹחַ
וְתוֹמְכֶיהָ מְאַשְׁרִים בְּאוֹר זְרוֹעַ זְרוֹחַ
כָּל הַדְּבֵק בָּהּ יִהְיֶה סְרוּחַ
20 כָּל-בָּשָׂר אֲשֶׁר-בּוֹ רוּחַ
חַיִּים:

חַיִּים וְשָׁלוֹם תִּתְּמַכְנִי בִּירְאָה אוֹתְךָ לַעֲבֹד
נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ רְשָׁעִים בְּאֶבֶד

כִּי־יִי נִסְשׁ; דְּפוּסִי מִנְהַג לִיטָא, פּוֹלִין, פּוֹזְנָא (=דפ') || 6 נחלת דפ' 7 השמיענו ג נא חס' גס ועון ס 8 היום חס' נסש
9 גאול סש תעטרנו ש חסד: בזכות ש 13 דרכיך נס: דברך ש דפ' 14 ביראתך: בתורתך דפ' לטובה ס 19 הדבק:

חיים תהל' לו י. 5 חיים ברצונו ורגע באפו תהל' ל ו, ועי' דרשת חז"ל ברכות דף ז' א' ועוד. 6 לא
לנצח תריב ישע' נז טז. נחלה הנלאית תהל' סח י. 8 ראה נתתי לפניך היום את החיים דבר' ל טו.
9 חיים גאל משחת תעטרני חסד אורח ע"פ תהל' קג ד הגואל משחת חייכי המעטרכי חסד ורחמים. וחסד
אורח ר"ל חסדו של אברהם הנקרא איתן האורחי (תהל' פט א). 10 ואמת ישרש יעקב יציץ ופרח
ישע' כז ו. 11 תרחיק פשעינו כרחוק מערב ממזרח תהל' קג יב. 12 תודיעני אורח חיים תהל' טז יא.
13 דרכיך ידענו תהל' כה ד. אל גבור ויועץ ישע' ט ה. 14 אותנו בטובה להועץ שניועץ ונחליט להדבק
ביראתך (ושמא צ"ל: אפנו). 15 הגבר טוב על צפוני להרעץ הגבר את היצר הטוב שיתגבר על היצר
הרע הנקרא צפוני (יזאל ב כ) ע"פ דרשת חז"ל סוכה דף נ"ב א. 16 לשמור את דרך עץ החיים ברא'
ג כד. 17 חיים היא למחזיקים בה משלי ג יח, ודרשוהו על התורה (ברכות דף ל"ב ב' ועוד). ורפאות
(משלי ג ח) רפואה. ומרוח תחבושת. 18 ותומכיה מאשרים משלי ג יח. באור זרוע תהל' צו יא,
והוא זרוע, ר"ל זרוע. 19 יהיה פרות שמות כו יג, ר"ל יהיה לו יתרון. 20 כל בשר אשר בו רוח חיים
ברא' ז טז. 21 ביראה אותך לעבוד תהל' ב יא. 22 נגילה ונשמחה בך שה"ש א ד. רשעים באבוד

שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרָה אוֹתָנוּ לְזִכֹּר
יִרְאֵת יי עֶשֶׂר וְכִבּוֹד

וְחַיִּים:

אוצר החכמה

25 חַיִּים וְכִדְנִי זָכָר טוֹב גָּדוֹל הָעֶצָה
מִחֲסָה לָנוּ עֲזָרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא
שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אָמַר בְּפִי־עָה
כִּי מוֹצְאִי מָצָא

חַיִּים:

חַיִּים חֲנַם חֲנִנִי אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת
עֲוֹן תִּמְחַל חֲרוֹת עַל הַלּוּחוֹת 30
שׁוֹנְאִיךָ יִלְבָּשׁוּ בִּשְׁתַּת בִּי־סוֹר תּוֹכָחוֹת
לֹא יִשׁוּבוֹן וְלֹא יִשְׁיִגּוּ אַרְחוֹת

הדבר ש דפ' 27 ואשובה: אליכם הוסי' ש' 29 חננו 1 30 תמחול סש' 31 ושונאיך ש' 39 שמך: שבחך דפ' 41 והטרף נ:

חַיִּים:

חַיִּים טוֹבִים גָּמַל לַעֲבָדֶיךָ נִפְשָׁם לְגֹאֵל
מִרְאוֹת שַׁחַת כָּנָם נִשְׁאָל וְנִשְׁאָל
לֹא כֵן הָרָשָׁעִים שִׁפְרָקוּ עַל 35
יִשְׂיֵא מוֹת עָלֵימוּ יִרְדּוּ שְׁאוֹל

חַיִּים:

חַיִּים יוֹדוּךָ כְּמוֹנוּ וְלֹא קְרוּצִי קֶרֶץ
אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ שְׂבַחֲךָ בְּמֶרֶץ
וְאֶנְחֵנוּ נִבְרָךְ יְהִי שְׁמֶךָ לְהַעֲרֵץ
לְרֹאוֹת בְּטוֹב יי בְּאַרְץ 40

חַיִּים:

הדבר ש דפ' 27 ואשובה: אליכם הוסי' ש' 29 חננו 1 30 תמחול סש' 31 ושונאיך ש' 39 שמך: שבחך דפ' 41 והטרף נ:

משלי יא א. 23 שלש מאות ועשרה אותנו לזכור (לשון זה ע"פ ברא' ל כ) לפי דרשת חז"ל (סנהד' דף ק' א') עתיד הקב"ה ליתן לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנ' (משלי ח ג) להנחיל אויבי יש, בגימט' ש"י. 24 יראת יי עשר וכבוד וחיים משלי כב ד. 25 זכרני זכר טוב ברא' ל כ. גדול העצה ירמ' לב יט. 26 מחסה לנו עזרה בצרות תהל' מו ב. 27 שובו אלי ואשובה מלאכי ג ז. בפיעה בפצותו את פיו. 28 כי מוצאי מצא חיים משלי ח לת. 29 אל אלהי הרוחות במד' טז כב. 30 חרות על הלוחות שמות לב טז, ר"ל אף שהעוון נכתב בלוח שלפניך. 31 שונאיך ילבשו בושת אויב ח כב. כיסור תוכחות משלי ו כג. 32 לא ישובון ולא ישיגו ארחות חיים שם ב יט. 34 מראות שחת תהל' טז י. כנם נשאל נשאל דוד שנשאל נשאל מעם יהונתן (ש"א כ כח). 35 לא כן הרשעים תהל' א ד. שפרקו עול ברא' כז מ. 36 ישיא מות עלימו ירדו שאול חיים תהל' נה טז. 37 חיים יודוך כמונו ישע' לח יט. קרוצי קרץ השחוטים (קרצו, פי' שחטו, במשנה, יומא ג' ד'). 38 אב לבנים יודיע ישע' לח יט. במרץ בתוקף. 39 ואנחנו נברך יה תהל' קטו יח. 40 לראות בטוב יי בארץ חיים תהל' כז יג. 41 חיים כולכם היום דבר' ד ד. והמרף חוקם משלי ל ח. 42 מרמאתם

חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם תִּשְׁמִיעַ וְהַטָּרֶף חָקֶם
מִחֲטָאתָם תִּטְהַרֶם וְאֵל תִּשְׁיבֶם רִיקָם
מִמָּתִים יָדָךְ יִי מִלֹּא סִפְקָם
מִמָּתִים מִחֲלָד חֲלָקָם

בַּחַיִּים:

חַיִּים 45 לְמַעַלָּה לְמַשְׁכִּיל לְמַעַן סוּר מִחֲרָךְ
אֶךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשׁוֹ מִפָּרֶךְ
וַיַּחֲיוֹ עוֹד לְנִצָּח לַיָּמִים אַרְךְ
כִּי גַר מִצּוֹה וְתוֹרָה אֹר וְדָרָךְ

חַיִּים:

חַיִּים מִסְפָּר יִמְחוּ אָדוֹם וּמוֹאֵב הַגְּבֹהִים
לְבוֹל עֵץ סוּגְדִים קוֹדִים וּמֵאֲלִיָּהִים 50
בִּל יַחַן רָשַׁע הַמִּדְכָּא יְדוֹן בְּשִׁלּוּהֵם
כִּי חֲרָף מַעֲרֻכּוֹת אֱלֹהִים

חַיִּים:

חַיִּים נִשְׁבַּעְתָּ בְּךָ קָדֵם לְבִנְךָ יַחֲדָךְ
שַׁעַר אוֹיְבָיו לְהִנְחִילוֹ נִתְתָּה יָדָךְ
אֲנַפְתָּ וַתָּשֶׁבַע עַל כֵּן אוֹדָךְ 55
כִּי טוֹב חֲסִידָךְ

מִחַיִּים:

חַיִּים שֶׁבַע שְׁמֵחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נוֹרָאוֹת
חֲדָשׁ יְמִינוֹ חֵן חֵן תִּשְׁוֹאוֹת

וטרף ניסח: טרף דפ' 42 טהרם דפ' 46 נפשו תקנתי: נפשי בכל המקורות 49 אדום: גבל דפ' 50 וקודים דפ'

תטהרם תהל' בא ד. ואל תשיבם ריקם רות א כא. 43 ממתים ידך יי תהל' יז יד. מלא ספקם איוב כ כב.
44 ממתים בחלד חלקם בחיים תהל' יז יד, וגראה שתפס הפייטן את הכתוב במובן זה: הנתונים למות
בידך (עי' פירש"י שם) תן להם צרכם, ויהי חלקם בחיים. 45 חיים למעלה למשכיל למען סור מחרך
משלי טו כד, וחרך ל' חריץ (שה"ש ב ט), והוא בא במקום "משאול מטה" בלשון הכתוב. 46 אך
אלהים יפדה נפשו תהל' מט טז. מפרך שמות א יג, במשמעות 'פריכה' (סוטה דף י"א א'), ר"ל משברון
גוף כפירש"י שם. 47 ויחי עוד לנצח תהל' מט י. לימים אורך לאורך ימים, עי' מבוא ג, ב, 3. 48 כי
גר מצוה ותורה אור ודרך חיים משלי ו כג. 49 חיים מספר ימחו ימחו מספר חיים, תהל' סט כט.
50 לבול עץ סוגדים ישע' מד יט. קודים ומאליהם משתחווים ונוהגים בו אלהות. 51 כל יוחן רשע
ישע' כו י. ידון בשילוחים יהי נידון בכליה ואבדון, והמלה מחודשת היא ע"י הפייטן מל' שלהי,
שפירושו סוף. 52 כי חרף מערכות אלהים חיים ש"א יז לו. 53 נשבעת בך קדם לבנך יחידך ברא'
כב טז. 54 שער אויביו להנחילו שם כב יז. 55 אנפת ותשב על כן אודך ישע' יב א. 56 כי טוב חסדך
מחיים תהל' טז א. 57 חיים שובע שמחות את פניך תהל' טז יא, פי' החיים הם שובע שמחות מלפניך.
58 חדש ימינו איכה ה כא. חן חן תשואות זכר' ד ז, פי' חדש ימינו עד שתהיינה תשואות חן בהם.

צא

יָשׁוּב יִרְחֲמֵנוּ יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת

כִּי מִמֶּנּוּ תוֹצֵאוֹת

60

חיים:

חיים על האדמה" יבשר עמך ממעונות

ותשליך במצולות ים חטא ועוונות

לב טהור ברא לנו והמציאנו חנינות

אך ימים ושנות

חיים:

65 חיים פי צדיק / ופי רשעים מחתה

בקצבך מלחמת ושלום פלצות ובעתה

שבע ורזון וחיל החיים והמותה

הברכה והקללה ובחרת

בחיים:

חיים צדקה וכבוד תגדיל ליפה כתרצה

הזרעת חסד וקוצרת בלי שמצה

תכונן צדיק יי וגדר פרצה

רודף צדקה וחסד ימצא

חיים:

חיים קיימים תנחילנו חכמה ודעת במועצות

ששון ושמחה תשמיע מעיר וחוצות

והעבר מעלי עון והלבש מחלצות

אתה לך לפניי בארצות

החיים:

53 בד: בו דפ' קדם חס' ו דפ' 55 ותשוב בכל המקורות 57 צ"ל הנוראות? 63 לנו חס' נשס' 66 מלחמת 1: מלחמה ס:
מלחמות ש דפ' 67 שבע: ושובע סש: וחיל נ 71 תחונן נס 73 וחכמה ש דפ' 74 חוצות דפ' 75 והלבש אותי נ (צ"ל

59 ישוב ירחמנו מיכה ז יט. יי אלהים צבאות תהל' פ ה. 60 כי ממנו תוצאות חיים משלי ד כג.
61 חיים על האדמה דבר' ד י ועוד. ממעונות ממעון קדשך מן השמים (דבר' כו טו). 62 ותשליך
במצולות ים מיכה ג יט. 63 לב טהור ברא לנו תהל' נא יב. 64 אורך ימים ושנות חיים משלי ג ב.
65 חיים פי צדיק, ופי רשעים מחתה משלי י יא, יד, פי' דברי צדיק הגונים ומקור חיים, ודברי רשע
מפחידים. 66 בקצבך מלחמת כשתגזור מלחמה ('מלחמת' בנפרד, ש"א יג כב). פלצות ובעתה ישע'
כא ד. 67 החיים והמותה (הצורה דוגמת תהל' קטן, טו). הברכה והקללה ובחרת בחיים דבר' ל יט,
פי' כשתחליט על הטוב והרע, נא תבחר בחיים לזכות אותנו. 69 חיים צדקה וכבוד משלי כא כא.
ליפה כתרצה לישראל שהם מצויינים במצוות ועל כך רצויים להקב"ה, כדרשת חז"ל בספרי דברים סוף
ל"ו... כך אמר הקב"ה לישראל הוו מצויינים במצוות כדי שתהיו רצויים לי, וכך הוא אומר יפה את
רעיתי כתרצה (שה"ש ו ד) יפה את כשאת רצוייה לי. 70 הזרעת חסד וקוצרת בלי שמצה רומז להושע
י יב זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד וכו'. 71 תכונן צדיק תהל' ז י. וגדור פרצה עמוס ט יא.
72 רודף צדקה וחפד ימצא חיים משלי כא כא. 73 חיים קיימים תנחילנו, ר"ל תנחילנו התורה שהיא
נותנת חיים לשומריה. חכמה ודעת במועצות משלי כב כ. 74 ששון ושמחה תשמיע מעיר וחוצות

צב

חַיִּים רָאָה עִם סִגְלָתְךָ כְּקֶדֶם לְמִיתוֹב
 לֹא תִחַפֵּץ בְּמוֹת הַמֵּת עַד דִּיתוֹב
 נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה לְפָנֶיךָ חֲשָׁב חָטוֹב
 קְדוֹשׁ יֹאמֶר לוֹ כָּל הַכְּתוֹב
 לְחַיִּים: 80

חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ גְּתָתָהּ לֹו חֵיהוּ מִיּוֹמִים
 גְּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתְךָ לִיפֹת פְּעָמִים
 הַשְׁקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם
 בְּיוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיָּם
 חַיִּים:

חַיִּים תְּאוּהָ בָּאָה סֶלַח אֶל חַטֹּאתֶיכֶם 85
 תִּשְׁמִיעַ וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן בְּקֶרְבְּכֶם
 לֵאמֹר מִצָּאתִי כֹפֶר וְרִצִּיתִי אֶתְכֶם
 וְאַתֶּם הִדְבַּקְתֶּם בִּי אֱלֹהֵיכֶם
 חַיִּים:

חַיִּים מִמֶּךָ הָאֵל סִמְכָה יוֹנָתָן הַמְּשׁוּכָה 90
 אַחֲרֶיךָ לְהִדְבֶּק בְּךָ כְּדַת וְכִהְלָכָה
 תְּבִיאָנָה אֶל־הַר צִיּוֹן וְתָשִׁיב הַמְּלוּכָה
 כִּי שֵׁם צִוָּה יְיָ אֶת־הַפֶּרֶכָה
 חַיִּים:

והליבשנית) 77 למיתוב 1 למתוב סש 79 חשורב ש חטוב: הטוב דפ' 81 חיהו: חיים ס חית ש 82 ליפת 1:
 כיפת סש דפ' 85 חטאתכם ש דפ' 87 ורציתי 1: רציתי סש דפ' 91 תביאנו 1 אל הר 1: להר סש דפ'

ירמ' לג י—יא. 75 והעבר מעלי עון והלבש מחלצות זכר' ג ד. 76 אתהלך לפני יי בארצות החיים
 תהל' קטז ט. 77 ראה עם פגולתך דבר' ז ו. כקדם למיתוב שישובו כקדם, איכה ה כא. 78 לא תחפוץ
 במוות המת יחזק' יח לב. עד דיתוב אלא שישוב. 79 נשבר ונדכה תהל' נא יט. חשוב חטוב חשוב
 אותו לדבר חשוב ונכבד (המלה מחודשת היא ממלת 'חטיבה', כגון חטיבה אחת, ברכות דף ו' א').
 80 קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים ישע' ד ג, ר"ל לאיש שיש לו לב נשבר ונדכה. 81 חיים שאל
 ממך נתת לו תהל' כא ה, פי' משיח בן דוד שאל מהקב"ה רק חיים ונתן לו, כדרשת חז"ל סוכה דף
 נ"ב א'. חיהו מיומים הושע ו ב. 82 גדול כבודו בישועתך תהל' כא ו, ר"ל כבודו של משיח. ליפת
 פעמים שה"ש ז ב, פי' לעם ישראל בשעה שעולים לרגל, כדרשת חז"ל סוכה דף מ"ט ב. 83 השקיפה
 ממעון קדשך מן השמים דבר' כו טו. 84 ביום החזא יצאו מים חיים זכר' יד ח, ר"ל בימי המשיח.
 85 חיים תאוה באה משלי יג יב עץ חיים תאוה באה, ודרשוהו רז"ל על מי שיעסוק בתורה (ברכות
 דף ל"ב ב'), ורש"י פירש שתאות הקב"ה באה והתגשמה שישראל יחזרו בתשובה וידבקו בתורה שהיא
 עץ חיים. אבל כנראה תפסו הפייטן במובן שונה, כתאות העם, ר"ל תאותכם ורצונכם נתקיים, למצוא סליחה
 לחטאותיכם. 86 ואת רוחי אתן בקרבכם יחזק' לו כו. 87 מצאתי כפר איוב לג כד. ורציתי אתכם
 יחזק' מג כו. 88 ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים דבר' ד ד. 89 חיים ממך האל פמכה יונתך סמוך
 את עמך ישראל בחיים הניתנים ממך (והתחביר דוגמת ברא' כג לו ודגן ותיירוש סמכתיו). יונתך
 ישראל, ע"פ שה"ש ב יד, ובשה"ש רבה שם דרשוהו אמר הקב"ה אני קורא לישראל יונה וכו'.
 המשוכה אחריך שה"ש א ד. להדבק בך דבר' ל כ. ותשיב המלוכה מ"א יב כא. 92 כי שם צוה יי

חיים ממנו <תוצאות> נוחיל ולישועתו קוינו

עתה ירחיב יי לנו ופרינו

יחינו מיומים ביום השלישי יקימנו

95

חיים:

אנחנו אלה פה היום כלנו

ואומרים לכל יום ו

אל-תבוא במשפט עמנו כי לא-יצדק לפניך כל-חי: (תהל' קמג ב'') ואתה אדונינו המלך עיני כל-ישראל עליך: (מ"א א ב') יי מלך יי מלך. יי ימלך לעולם ועד: (מורכב מתהל' י טז. דה"א טז לא. שמות טו יח) ואלהים מלכנו מקדם. פעל ישועות בקרב הארץ: (תהל' עד יב') אתה-הוא מלכנו אלהים. צוה ישועות יעקב: (תהל' מד ה') והיה יי למלך על-כל-הארץ. ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: (זכריה יד ט)

ואומרים לכל יום ה

לג של מונית

סימן: א"ב. בתים בני ד' טורים, מתחילים ומסתיימים במלת 'מלך' מתוך הבאה מהמקרא. 5 מלים בטור. מ 1531.

מלך אחד יהיה אל-עמים מרים נסי

השם פקדתי שלום ולצדקה נוגשי

אליו אתונה [ואמר] איה אלוה עשי

אומר אני מעשי

למלך:

5 מלך במשפט יעמיד <ארץ> עמו ישראל

על-כן קדמתי לברח את-פני האל

אני ונערי אצום [היות] תחנונים שואל

ובכן אבוא אל-

המלך:

מלך גדול על-כל-אלהים שמים וארץ קונה

סביב ליראיו מלאך יי חונה

10

כ"י נסח; דפוסי מנהג ליטא (מ"ל) ומנהג בהמן (מ"ב) II 1 העמים מ"ל 3 אתודע מ"ל 6 את חס' 1 7 אצום: כן הוס' מ"ל

את הברכה חיים תהל' קלג ג. 93 חיים ממני <תוצאות> — המלה החסרה הושלמה ע"פ משלי ד כג — נוחיל לו, איכה ג כא. ולישועתו קוינו ברא' מט יח. 94 עתה ירחיב יי לנו ופרינו ברא' כו כב. 95 יחינו מיומים ביום השלישי יקימנו הושע ו ב. 96 ואנחנו אלה פה היום כלנו חיים דבר' ה ג.

לג 1 מלך אחד יהיה יחזק' לו כב. אל עמים מרים נסי ישע' מט כב. 2 השם פקדתי שלום ולצדקה נוגשי ישע' ס יז, ופירש"י שם בשם 'רבותינו' (ממקור בלתי ידוע): הפקודות שבאו עליך בגלותך והנוגשים שדחקוך יהיו לך לשלום ולצדקה. 3 אוה אלוה עושי איוב לה י. 4 אומר אני מעשי למלך תהל' מה ב. 5 מלך במשפט יעמיד <ארץ> משלי כט ד. 6 על כן קידמתי לברוח יונה ד ב, ר"ל להרהר בתשובה. 7 אני ונערי אצום ע"פ אסתר ד טז. 8 ובכן אבא אל המלך אסתר שם. 9 מלך גדול על כל אלהים

צד

מִלֵּאכֵי רַחֲמִים חֲלוּ-נָא לְשׁוֹכְנֵי סָגָה
הַסְרִיסִים הַמְּשַׁרְתִּים אֶת-פְּנֵי
הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ דָּבָר אֶל-תִּפְל מְכַל אֲשֶׁר-דִּבַּרְתָּ לְחֹזֶק
אֶת-בְּדָק הַבַּיִת וְכַרְמְךָ לְסַקֵּל וּלְעֻזָּק
אִמָּץ סִגְנוֹר וְהֵם קִטְנוֹר וְלֹא-יִנָּזֶק
כִּי אֵין הֶצֶר שׁוֹה בְּנֹזֶק
הַמֶּלֶךְ:

15

מֶלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ רָאָה עֲוֹנוֹת לְשֹׂאת
בְּמִשְׁטִין תִּגְעַר לְהִבִּיא הַשֶּׁבֶר וְהַשֹּׂאת
וַיֵּצֵא חֲפוֹר מִלֵּב פֶּתַח וְשֹׂאת
כִּי כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת
הַמֶּלֶךְ:

20

מֶלֶךְ וְדָתוֹ מְגִיעַ כְּחֹק יוֹם לְהִרְשֵׁם
לְדִין עַמִּים צַדִּיק וְחוּטָא וְאִשֵּׁם
וְעִתָּה יִקְרָאוּ סוֹפְרֵי-הַמֶּלֶךְ הָעוֹצֵר וְהַגּוֹשֵׁם
כְּתָבוּ עַל-הַיְּהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֶיכֶם בְּשֵׁם
הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ זֶהָר חֲמָה תַּחֲפִיר וַיִּבְּשׁוּ עוֹבְדֵי-גִבּוֹ
וַיִּמָּאֲסוּן אִישׁ אֱלִילִי-כִסְפּוֹ וְאֱלִילִי זָהָבוֹ
כִּי-עֵין בְּעֵין יִרְאוּ לְצִיּוֹן בְּשׁוּבוֹ
וְהַנְּשֹׂאוֹ פֶתַח עוֹלָם וַיִּבּוֹא
הַמֶּלֶךְ:

9 אלהים חס' נסש 14 וכרמך חס' נס 17 בעיניך ראה מ"ב: בעיניו ראה נסש מ"ל 18 תגער: יגער נס להביא: עליו
הוס' נש מ"ב: עלי הוס' ס 22 חוטא נ 23 וגושם נס מ"ל 26 ואיש אלילי זהבו נס מ"ל 29 רשעים מ"ב 30 וישב:

תהל' צה ג. שמים וארץ קונה ברא' יד כג. 10 סביב ליראיו מלאך יי חונה תהל' לד ת. 11 מלאכי
רחמים חלו נא עי' לעיל סי' י, ונראה שיש כאן הבאה מהפיוט הנ"ל. לשוכני פנה דבר' לג טז, כינוי
להקב"ה. 12 הסריסים המשרתים את פני המלך אסתר א י, ר"ל המלאכים. 13 דבר אל תפל מכל אשר
דברת אסתר ו י. לחזק את בדק הבית מ"ב כב ה. וכרמך לסקל ולעזק ע"פ ישע' ה ב, פי' עזור לטהרני
מכל חטא ולבנות את בנין נשמת. 15 והם תשתיק. 16 כי אין הצר שוה בנזק המלך אסתר ז ד, פי'
בהשמידו את החוטאים המלך בעצמו יפסיד את נאמניו. 17 הטוב בעיניך ראה (דוגמת 'הטוב בעיניך
עשה', ש"א יד מ ועוד) ראה שהטוב בעיניך למחול על עוונותינו. 10 במשטין תגער ע"פ זכ' ג ב.
השבר והשאת איכה ג מז. 19 חפור בבושה. פחד ושאת איוב יג יא, ושאת פי' אימה, מורא, מקביל
לפחד. 20 כי כלתה אליו הרעה מאת המלך אסתר ז ז. 21 ודתו מגיע אסתר ד ג. כחוק היום להרשם
בראש השנה, כי חק לישראל הוא (תהל' פא ה). 22 לדין עמים ישע' ג יג. 23 יקראו סופרי המלך
אסתר ח ז. העוצר והגושם המלאך העוצר את גשמי רצון, והמוריד אותם. 24 כתבו על היהודים וכו'
אסתר ח ח, ובזה יחליטו על הטוב והרע. 25 זהר חמה תחפיר ויבשו ישע' כד כג. נבו שם אליל,
ישע' מז א. 26 וימאסון איש אלילי כספו ואלילי זהבו ישע' לא ז. 27 כי עין בעין יראו לציון בשובו

צה

מֶלֶךְ חָכֵם מְזַרְה רָשָׁע וְגַם בָּעַר

וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אוֹפֵן וּבָהֶם יִגְעַר

30

גִּרְשָׁלַי וַיֵּצֵא מִדּוֹן וּפִיהוּ לֹא-יִפְעַר

כִּי אֵין לְבוֹא אֶל שַׁעַר-

הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר-מַלְכוּת מִלִּפְנֵי מִיֶּסֶד

רְגִלֵי-בְנֵי אֲשָׁמֹר וְלֹא-אֲשִׁים אוֹתָם בַּסֵּד

וּבִיּוֹם הַמוֹכֵן לְדִין מִי-יִצְלַח וּמִי-יִפְסֹד

35

כִּי כֵן יִסֹּד

הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא-דִין קָטוֹן וְגָדוֹל מִשָּׁלֵב

וְרוֹאֶה מִי-שָׁב בְּכָל-לֵב וּמִי-שָׁב בְּכָל־לֵב

יִנָּקֵם נִקְמַת הַנֶּעְלָב מִן הָעוֹלָם

בִּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי כְּטוֹב לֵב-

40

הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ <אֱלֹהִים> הָאֵל הָעוֹנֶה

אוֹתִי בִיּוֹם-צָרָתִי וַיְהִי עֲמָדִי בְּכָל-מַחְנָה

וְעוֹד סָלָה יְסוּבְּבִנִי פֶלֶט רָצִי

אִם מִצָּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶי

הַמֶּלֶךְ:

45 מֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת יִקָּר יוֹתֵר לַעֲבָדֶיךָ הוֹאֵל

תִּיקַר-נָא נַפְשָׁם בְּעֵינֶיךָ לְמַלְכִּים לְמוֹאֵל

ויהפוך גם 35 ביום ש מל מוכן ס נצלח גם נפסד נסש 37 לגדול סש 39 נקום מל 40 ביום: בחדש נ מ"ב 50 כל

ישע' גב ח. 28 והנשאון פתחי עולם ויבוא מלך תהל' כד ז. 29 מלך חכם מזרזה רשע משלי כ כו. 30 וישב עליהם אופן שם, פי' יחניק אותם. גרש לץ ויצא מדון שם כב י. ופיהו לא יפער ישע' ה יד ועוד. 32 כי אין לבא אל שער המלך אסתר ד ב. 33 מלך טוב יצא דבר מלכות מלפניו אסתר א יט, כלומר 34 רגלי בני אשמור ולא אשים אותם בסד ע"פ איוב יג כו, ובסד פי' בכבל. 35 וביום המוכן לדין יחליט מי יזכה ומי לא. 36 כי כן יסד המלך אסתר א ח. 37 מלך יושב על כסא דין משלי כ ח. 38 ומי שב ככלב ע"פ משלי כו יא ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו. 39 הנעלב מן העולם ישראל מן האומות (והלשון ע"פ התלמוד, שבת פ"ח ב'). 40 ביום השביעי כטוב לב המלך בראש השנה שהוא יומו של החדש השביעי (ויש גורסין 'בחדש השביעי' בשינוי הכתוב). 41 מלך כל הארץ <אלהים> תהל' מז ח. האל העונה אותי ביום צרתי ויהי עמדי ברא' לה ג. 43 סלה יסובבני פלם רני תהל' לב ז, פי' יסובב אותי ברינת הפליטה. 44 אם מצאתי חן בעיני המלך אסתר ה ח. 45 מלך לעשות יקר יותר אסתר ו ו. 46 תיקר נא נפשם בעיניך ש"א כו כא. למלכים למואל משלי לא ד, פי' לישראל שהם בני מלכים ושהם להקב"ה, כי הפייטן תפס את המלה בשתי תיבות 'למו אל', עי' פירש"י שם.

לִרְאוֹת <אֶת-פָּנַי יי> בָּבוֹא כָּל-יִשְׂרָאֵל
כָּל-אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבוֹא אֵל-
הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ מִשְׁרָתָיו יִבְקֶשׁוּ פָּנָיו בְּתַעֲנִית וּטוֹת
הַמִּתְרִים כָּל-הַנוֹגֵעַ בָּהֶם כְּנוֹגֵעַ בְּבִבְת
וְהִנֵּה עָשׂוּ מַעֲנָם אָמַר-לוֹ בֶן-נַעֲוֹת
מִדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוֹת-
הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ נוֹרָא עַד מְתֵי אֶסְפֶּת בְּמִשְׁמֶר
בְּנֵי זֶרַח וּפְרִץ תְּאוֹמֵי תָמָר
מְלָכֹתָם הָשִׁב וְעֲדִינָה תַעֲקֹר כְּנָאֵמַר
עַל אֲשֶׁר לֹא-עָשְׂתָה אֶת-מֵאֲמָר
הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ שָׁרְיוֹ וְעַבְדָּיו <כָּלם> יִקְיִפוּהוּ בְּאַרְמוֹנֵי
יָרְעוּ בָשָׂן וְגִלְעָד לְבָדָד שׁוֹכְנֵי
רָעָה עִמָּךְ בְּשִׁבְטְךָ לְרוּיָה תוֹצִיאֵנִי
אַתָּה אֲדוֹנִי
הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ עֵינֵי כָל-יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ לְקַבֵּץ הַמוֹנֵי
עוֹד יֵשְׁבוּ בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם זְקֻנּוֹתֵי וּזְקֻנִי
וְאֲזִי יַעֲבֹדוּךָ יַחַד כִּהְיֵי וּסְגִי
וְהִיָּה יי
לְמֶלֶךְ:

65 מֶלֶךְ פָּאֵר אֶת-בֵּית יי / עֵינֵי יִשְׁבְּרוֹן
וְכָל הָעָם יַחַד לְשִׁמְךָ יִאֲדִירוֹן

חס' ס 62 יֵשְׁבוּ 1: לִישָׁב סש מ"ל מ"ב 65 אֶת חס' מ"ל מ"ב עֵינֵי: כָּל הוֹס' ש' 66 הָעָם: הָעָמִים סש 69 יִגִּילוֹן נס

47 לִרְאוֹת <אֶת פָּנַי יי> בָּבוֹא כָּל יִשְׂרָאֵל דְּבַר' לֹא יֵא, ר"ל בְּיוֹם הַדִּין. 48 כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבֹא
אֶל הַמֶּלֶךְ אֶסְתֵּר ד' י. 49 מֶלֶךְ מִשְׁרָתָיו אֶסְתֵּר ב' ב. יִבְקֶשׁוּ פָּנָיו תְּהֵל' כֹּחַ וְעוֹד. בְּתַעֲנִית וּטוֹת
טוֹת פ' צוֹם בְּאַרְמִית (דְּנִי' ו יט). 50 הַמוֹתְרִים אוֹמוֹת הָעוֹלָם שֶׁהוֹתִירָם הַגִּבִּיא. כָּל הַנוֹגֵעַ בָּהֶם כְּנוֹגֵעַ
בְּבִבְת זִכְר' ב' יב. 51 בֶּן נַעֲוֹת ש"א כ' ל. 52 מִדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ אֶסְתֵּר ג' ג. 53 מֶלֶךְ נוֹרָא
תְּהֵל' מִז' ג. אֶסְפֶּת בְּמִשְׁמֶר ע"פ בְּרָא' מִב' יז, עַד מְתֵי אַתָּה מַעֲכָב בְּבֵית הַכֹּלָא, הֵינִי בְּגִלּוֹת. 54 בְּנֵי זֶרַח
וּפְרִץ תְּאוֹמֵי תָמָר בְּרָא' לֹחַ כֶּסֶם—ל, וְהֵם בְּשִׁבְטֵי יְהוּדָה שֶׁהוּא רֹבֵעַ שְׂאֵרֵי תְּהֵל' הַפְּלִיטָה, וּמִפְרִץ יֵצֵא דוֹד הַמֶּלֶךְ.
55 וְעֲדִינָה תַעֲקֹר עֲדִינָה הַיּוֹשֶׁבֶת לְבִטָּח, יִשַׁע' מִז' ח, פ' מַלְכוּת אֲדוֹם. 56 עַל אֲשֶׁר לֹא עָשְׂתָה אֶת מֵאֲמָר
הַמֶּלֶךְ אֶסְתֵּר א' טו. 57 מֶלֶךְ שָׁרְיוֹ וְעַבְדָּיו שֵׁם א' ג (בְּשִׁינוּי). יִקְיִפוּהוּ בְּאַרְמוֹנֵי בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.
58 יָרְעוּ בָשָׂן וְגִלְעָד לְבָדָד שׁוֹכְנֵי. רָעָה עִמָּךְ בְּשִׁבְטְךָ מִיכָה ז' יד. לְרוּיָה תוֹצִיאֵנִי תְּהֵל' טו יב. 60 אַתָּה
אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ מ"א א' יג. 61 מֶלֶךְ עֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ מ"א א' כ. 62 עוֹד יֵשְׁבוּ ... זְקֻנּוֹתֵי וּזְקֻנִי זִכְר' ח' ד.
64 וְהִיָּה יי לְמֶלֶךְ זִכְר' יד ט. 65 מֶלֶךְ פָּאֵר אֶת בֵּית יי עוֹרָא ז' כו (בְּשִׁינוּי). עֵינֵי יִשְׁבְּרוֹן תְּהֵל' קד כו.

אז־יִמְלֹא שְׁחוֹק פִּינוּ וְהַכֹּל יִשׁוּרֶרֶן
וַיְהִי בִישׁוּרֶן

מֶלֶךְ:

מֶלֶךְ צָרִי יִגִּילֵנוּ / עַד מָתִי הָאֵל
גִּדְּלוּ <עָלוּ> וְהַצְלִיחוּ וְהַחֲרִיבוּ אֲרִיאֵל
הִנֵּה הֵמָּה אוֹמְרִים יָדְנוּ לָאֵל
וְאֲנִי לֹא נִקְרָאתִי לְבוֹא אֶל־

הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ לְכָלוֹת <גוֹיִם> כַּמֶּדְבָּר
אוֹכְלֵי בָשָׂר הַחֲזִיר הַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבָר
יָרִיעַ אֶף יִצְרִיחַ עַל־אוֹיְבָיו יִתְגַּבֵּר
כִּי כֵן דִּבֶּר

הַמֶּלֶךְ:

מֶלֶךְ רַב הָסֵר מִמֶּנּוּ לֵב הָאָבֶן
<נָא> כִּשְׁלֹג וְכִצְמֹר חֲטָאִינוּ הִלְבֵּן
וְדִבְקֵנוּ בְךָ כָּמוֹ אָדָם לִלְבָן
מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ תֵּן וְצִדְקָתְךָ לְבֹן־

מֶלֶךְ:

מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בְּאֵמֶת דִּלִּים / אֶתָּה תַּחֲזֶה
כִּי שָׁבְרָנוּ גֵּאוֹן רוּחֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה
לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְּכָה אֱלֹהִים לֹא־תִבָּזֶה
הַמְּלָאכָה לְהַבִּיא אֶל גִּנּוּי

הַמֶּלֶךְ:

77 רב: רם וגשא נס ממנו חס' 1 79 ודבקנו: ודבקו ס 82 היום 1 86 בו חס' ס

67 אז ימלא שחוק פינו תהל' קבו ב. 68 ויהי בישורון מלך דבר' לג ה. 69 צרי יגילו תהל' יג ה (בית זה חורג ממסגרת הפיוט שאיננו מתחיל בהבאה מהמקרא על מלת 'מלך'). עד מתי האל תהל' עד י. 70 <עלו> והצליחו דה"ב יח יד. והחריבו אריאל כינוי לירושלם, ישע' כט א. 71 ידינו לאל ברא' לא בט, ר"ל יש לנו כח. 72 ואני לא נקראתי לבא אל המלך אסתר ד יא. 73 מלך קם בחמתו שם ז ז, ר"ל כשיקום בחמתו. 74 אוכלי בשר החזיר השקץ והעכבר ישע' סו יז. 75 יריע אף יצריח על אויביו יתגבר ישע' מב יג. 76 כי כן דבר המלך אסתר א יג. 77 מלך רב תהל' מח ג. הסר ממנו לב האבן יחזק' יא יט. 78 כשלג וכצמר חטאינו הלבן ישע' א יח. 79 ודבקנו בך ע"פ דבר' י כ. כמו אדם ללובן כמו חלמון הביצה לחלבון שלה (הלשון לובן של הביצה נמצא שבת דף ע"ז ב' ועוד). 80 משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך תהל' עב א, פי' קרב לנו את משיח בן דוד, ע"פ הדרשה במדרש תהלים שם (דף קס"ג א' [בובר]). 81 מלך שופט באמת דלים משלי כט יד. 82 כי שברנו גאון רוחנו ויק' כו יט, ר"ל שהתגברנו על יצרנו ושברנו בתשובה. 83 לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה תהל' נא ט. 84 המלאכה להביא אל גנוי המלך אסתר ג ט, ר"ל תפלה צום וצדקה. 85 מלך תן תהל' עב א (בשינוי).

85 מֶלֶךְ תָּן צְדָקָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל כִּי נֶעַר
לְהַדְבִּיק בּוֹ אִישׁ וְלוֹוִיּוֹת כַּמֶּעַר
לֹא תִבְזֶה וְתִפְנֶה אֶל-תַּפְּלַת הָעֶרְעָר
וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר

הַמֶּלֶךְ:

90 מֶלֶךְ לְהִתְחַנֵּן לּוֹ בְּאֵתִי / אוֹתִי לְהַתּוֹת
לְחַיִּים טוֹבִים / מִדָּשֶׁן בֵּיתוֹ לְהַרְוֹת
<וְאֵלָיו> כָּל-הַגּוֹיִם לְשֵׁם יְיָ לְהַקּוֹת
וְעָלוּ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת

לְמֶלֶךְ:

ואומרים 'לכל יום' ו

אל-תבוא במשפט עצמו כי לא-יצדק לפניך כל-חי: (תהל' קמג ב**) תן בקדשו לא יאמין ושמם
לא יכו בעינו: (איוב טו טו) אף כי-אנוש רמה ובן-אדם תולעה: (איוב כה ו) ...הגנו לפניך
באשמתינו כי אין לעמוד לפניך על-זאת: (עזרא ט טו) מי-יאמר זכיתי לבי. טהרתי מחטאתי:
(משלי כ ט)

ואומרים 'לכל יום' ה

לד שניה

סימן: א"ב יצחק הכהן החבר חזק ואמץ. 4 (או 3) מלים בטור. בלי חריזה. דומה בצורה לסימן הבא. א 496.

אֲדוֹן בְּפִקְדֶּךָ אָנוּשׁ לַבְּקָרִים / בְּמִצְוֵי הַדִּין אֵל תִּמְתַּח:
גּוֹף וְנִשְׁמָה אִם תִּרְיֵבם / דַּחוּ וְלֹא יוֹכְלוּ קוֹם:
הַיּוֹכֵל גָּבֵר לְזִכּוֹת בְּמִשְׁפָּט / וְאִם-יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ לְהַצְטַדֵּק:
זְרוּי יַחֲוֹמוֹ מִלַּחַה סְרוּחָה / חֲבוּי אֹרְבוּ בְּקֶרְבוֹ מֵעַת-הוֹלְדוֹ:
טָמוֹן הוּא כְּרֶשֶׁת לְרִגְלָיו / יִסִּיתָהוּ בְּכָל-יּוֹם לְשַׁחַת לְהַפִּילוֹ:
כַּח וּגְבוּרָה בַּגּוֹף אֵין / לְפָנָיו לַעֲמֹד וּלְהִתְיַצֵּב:

כ"י ב; נסעש; פ; ודדה || 3: אין 5 טמון הוא: טמון בחבו דפוסים 7 מיום: מעת 1 ישים: ישיב פ: משים 1: להשים ה

לישראל כי נער הושע יא א. 86 איש ולויות כמער מ"א ז לו, פי' כדיבוק איש ואשה, עי' פירש"י שם.
87 ותפנה אל תפלת הערער תהל' קב יח. 88 וכל עבדי המלך אשר בשער המלך אסתר ג ב. 89 מלך
להתחנן לו אסתר ד ח. להתוות לסמון (יחזק' ט ד). 90 מרשן ביתו להרוות תהל' לו ט. 91 <וואליו>
כל הגוים לשם יי להקוות ירמ' ג יז. 92 ועלו מדי שנה בשנה להשתחוות למלך זכר' יד טז.

1 בפקדך אנוש לבקרים איוב ז יז—יח. במצוי הדין בגמר הדין, לשון המדרש (בראשית רבה צ"ב ב')
[ע' 1139] לעת מצא, לעת מיצוי הדין. אל תמתח את הדין בצרות עין. 2 גוף ונשמה אם תריבם
אם תשפוט יחד גוף ונשמה, ע"פ מאמר חז"ל סנהד' דף צ"ב ב' הקב"ה מביא נשמה ונורקה בגוף ודן
אותם כאחד וכו'. דחו לא יוכלו קום תהל' לו יג. 3 ואם (במקום אם) לסימון שאלה כפולה. 4 זרוי
יחומי הורעת זרעו (ע"פ תהל' נא ז ובחטא יחמתני אמי). מלחה סרוחה מטפה סרוחה, ע"פ אבות ג' א',
ולחה ע"פ דבר' לד ז. חבוי אורבו בקרבו יצר הרע האורב לאדם נמצא טמון בו. 5 טמון הוא כרשת
לרגליו שנוהגין לטמון, תהל' ט טז, לא ה, לה ז—ח, איכה א יג. ויש גורסין טמון בחובו ע"פ איוב

צט

מיום עמדו על דעתו / נפשו ישים בכפו להביא לחמו:
 שבע כל ימיו כעס ומכאובות / עד שובו לעפרו לא ישקט:
 פנה אדון בעצבון רוח / צפה בשברון לב:
 קרוב אתה לרחוקים / רוצה בתשובת רשעים:
 שדי המצא לדורשיה / תאמר הגני למבקשיה:
 יבשרו סלחתי קוראי בשמה / צדק במשפט עם מייחדיה:
 חסם מגול מלהרשיע / קצף במשטין מלהשטין:
 הקם לנו מליץ ישר / כפר מצאתי תשמיע לשובבים:
 השלכנו עליה יהבנו / נא אתה תכלכלנו:
 העתר לנו בתפלתנו / תפצנו ובקשתנו מלא ברחמים:
 בך תלינו בטחוננו / רחמיך מהר יקדמונו:
 חזק ואמיץ שמה לא שכחנו / אנא לנצח אל תשכחנו:

ואומרים 'לכל יום' ה

אל-תבוא במשפט עמנו כי לא-יצדק לפניה כל-חי: (תהל' קמג ב"י) כי אכל את-יעקב ואת-
 גורו השמו: (תהל' עט ז) אהלי אדום וישמעאלים מואב והגרים: (תהל' פג ז) כי שבעה ברעות
 נפשונו. וחינו לשאול הגיענו: (תהל' פח ד') ואלהים מלכנו מקדם. פועל ישועות בקרב הארץ:
 (תהל' עד יב') והוציא כאור צדקנו. ומשפטנו כצהרים: (תהל' לו ו')
 ואומרים 'לכל יום' ו

8 כעס: יגיע פד: יגיע כעס הון 10 ורוצה ס תשובת בפניך 12 לשמך ה עם חס' נפ מייחדיך: מרומיך סעו
 13 משטין פה לגו חס' כ"י 15 יהבנו: יהבים ן 16 ברחמים חס' פ מהר: מהרה בנסעךדה

לא לג, פי' בקרבו. 7 מיום עמדו על דעתו מיום שהגיע לכלל דעת. נפשו ישים בכפו שופט' יב ג.
 להביא לחמו איכה ה ט, פי' הוא דואג לפרנסתו במסירות נפש. 8 שבע כל ימיו כעס ומכאובות
 קהל' ב כג. עד שובו לעפרו שם ג כ. לא ישקיט רוח ג יח. 9 בעצבון רוח ישע' נד ו. בשברון לב
 תהל' נא ט ועוד. 10 קרוב אתה לרחוקים לאותם שהתרחקו ממך בדרכם, אם ישובו, ע"פ תהל' לד יט.
 רוצה בתשובת רשעים יחזק' יח כא. 11 המצא לדורשיה ישע' נה ו. 12 יבשרו סלחתי יזכו בבשורת
 'סלחתי' (במד' יד כ). קוראי בשמך ישע' מה ג ועוד. 13 חסום מנע. מגול יצר הרע שנקרא כך
 קידושין דף ל' ב'. 14 מליץ יושר ממליץ עלינו לטובה, ע"פ איוב לג כג. כפר מצאתי תשמיע לשובבים
 איוב לג כד, ר"ל מצאתי דבר המכפר עליכם, היינו התשובה. 15 השלכנו עליה יהבנו תהל' נה ג.
 נא אתה תכלכלנו ע"פ ברא' נ כא. 16 העתר לנו עזרא ח כג ועוד. 17 רחמיך מהר יקדמונו תהל' נט ח.
 18 חזק ואמיץ ישע' כח ב. שמך לא שכחנו תהל' מד כא. אנא לנצח אל תשכחנו איכה ה כ.

סימן: צ"ת ב"ש אליה בר שמעיה חזק. 4 מלים בכל טור. בלי חריזה. דומה בצורה לסימן הקודם.
א 498. שירמן, מבחר השירה העברית באיטליה, ע' מו.

[אָדון בַּשְּׁפֶטֶךְ אָנוּשׁ רַמָּה]

אָנוּשׁ רַמָּה אָדון בַּשְּׁפֶטֶךְ / תִּזְכֹּר בְּרוּגְזוֹ חֲנוּת רַחֵם:
בְּעֶרְכֶּךָ דִּין אֲשָׁמִים לְנֹכַח / שׁוּגָה וּפְתִי זָכָה וְהַצִּדִּיק:
גָּמַל חֶסֶד וְטוֹבָה לְחַיִּבִּים / רִיב אֶל תִּמְתַּח לְמִצּוֹי:
דְּלִי מַעַשׂ וְרִיקִי כְשֶׁרוֹן / קוֹרְאִים אֵלֶיךָ לָמוּ הַמָּצֵא:
הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה / צִפְצוּף מַעַן בּוֹשְׁנוּ לְפוּצִץ:
וְאִם מֵאִלּוּהָ אָנוּשׁ הַיִּצְדִּיק / פָּנֵי עוֹשֶׂהוּ גִבֹּר הַיִּטָּהֵר:
זָדוֹן בְּחִבּוֹ אֶן בְּקֶרְבוֹ / עוֹן מָלֵא וּפְשַׁע רָב:
חֲשָׁבוֹן וְדִין לְמֶלֶךְ מַלְכִּים / סוּפוֹ לִתֵּן בְּבוֹא חֲלִיפָה:
טָבַע חוֹתָם בְּכַפּוֹ נִחְרַת / נִגַּד פָּנָיו רָשָׁעוֹ יַעֲנֶה:
יִוֹדָה כְּפִיס מַעֵץ וַיִּגִּיד / מִקִּיר אֶבֶן תִּקְרָא וְתוֹעֵק:
כּוֹבֵשׁ פָּנָיו גְּדוֹן וְנִכְלָם / לְאִין נִחְשָׁב בַּעֲמָדוֹ לְפָנֶיךָ:
אֲנֵא לְמַעֲשֵׂה יְדֶיךָ הִרְצָה / בְּשִׁבְרוֹן רָאָה שְׁמֵר מִדְּחִי:

כ"י ב; נש; פי; וְדַהֲלַח || 1 אנוש רמה אדון בשפטך כ"י: אדון בשפטך אנוש רמה כ"י מאוחרים (כגון פרמה 3270)
ח2 ודפוסים 4 קראם ודח 5 לפוצץ: לצפצף פ 6 מאלוה חס' סל היצדק: היצטדק פ יצדק ל 8 למלך מלכי
המלכים חווד2 לתן: יתן פ לתן שכרו ש חליפה: חליפתו נש: חליפתה ב 9 חותמו ד 10 ויגיד: ויענה מגיד פה
11 נחשב: חשוב נ 12 בשברון: לב חוס' ש ראה חס' ש

1 אנוש רמה איוב כה ו. תזכור ברוגזו חנות רחם חבק' ג ב, בצרוף תהל' עז י. 2 בערך דין ע"פ
איוב כג ד אערכה לפניו משפט. אשמים לוכח להוכיח. שוגה ופתי יחזק' מה כ. 3 גמול חסד וטובה
להיביבם לשון תלמודי, ידוע מברכת הגומל (ברכות דף נ"ד ב' כגירסת הרי"ף) ומירו' תענית א' א' דף
ס"ד א'. ריב אל תמתח למצוי עד חכלית העומק, ע"י בסימן הקודם 1. 5 באשמה רבה דה"ב כח יג.
צפצוף מען השמעת התפלה, ע"פ ישע' י יד פוצה פה ומצפצף, וע"י ג"כ רש"י ר"ה דף י"ז א' ומצפצפים
ועולין, פי' צועקים ובוכים. ומלת מען (= מענה, מבוא ג, ב, 2) ע"פ משלי טז א מענה לשון. 6 ואם ...
היטהר איוב ד יז. 7 זדון בחובו איוב לא לג, פי' בקרבו. עון מלא הוא מלא עון. 8 חשבון ודין למלך
מלכים סופו ליתן ע"פ אבות ג' א' לפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה
(והפייטן קיצר את הכינוי לטובת שיווי מספר המלים). בבוא חליפה איוב יד יד, ר"ל בבוא קצו.
9 טבע חותם בכפו נחרת ע"י רש"י לאיוב לו ז ביד כל אדם יחתום, ע"פ מה שדרשו חז"ל תענית דף
י"א א' פי' החוטא חותם בידו על רשימת חטאיו, והיא עונה נגדו. נחרת ע"פ שמות לב טז. 10 יודה
כפים מעץ ויגיד מקיר אבן תקרא ותועק חבק' ב יא, ע"פ דרשת חז"ל (תענית דף י"א א', תגינה ט"ז א')
אבני ביתו של אדם וקורות ביתו (נ"א רהיטי ביתו) של אדם מעידין בו. כובש פניו בקרקע מפני בושה,
כלשון התלמוד (סנהד' דף י"ט ב') כבשו פניהם בקרקע, ירו' סנהד' י' א' דף כ"ז ד' וכובש את פניו.
12 למעשה ידיך ע"פ ישע' סד ז. הרצה התרצה. בשברון ראה בלב נשבר. שמור מרחי ע"פ תהל'
נו יד, קטז ח. 13 חנינה רחמים (ירמ' טז יג). זכב קרבתך חפץ תחפץ לזכותם בקרבתך, ע"פ ישע'

קא

עבדיך ימצאו היום חנינה / זכרם קרבתך חפץ כבִּרְאשונה וכשֶׁלַג הַלֶּבֶן חטאי שושנה: [מלטם מכל רעות בזאת השנה:]

ואומרים 'לכל יום' ו

י בִּקְר תִּשְׁמַע קוֹלִנוּ. בִּקְר וְעֶרְךָ־לָךְ וְנִצְפָּה: (תהל' ה די) קִרְבָּה אֶל־נַפְשֵׁנוּ גְּאֻלָּה. לְמַעַן שְׁמַךְ
פִּדְנוּ: (תהל' סט יט**) הִרְאֵנוּ יי חֲסִידֶךָ. וַיַּשְׁעָה תַתְּנִן־לָנוּ: (תהל' פה ת) ואומרים 'לכל יום' ה

לו ש ל י ש י ה

סימן: א"ב שלמה הקטן [הבבלי]. 3 מלים בטור א/ 4 בטור ב/ הבאה מהמקרא בטור ג/ של כל בית. א 2360.

אֲזַעַק אֶל־אֱלֹהִים קוֹלִי / בִּקְר אַעֲרַךְ־לָךְ בְּעַד קִהְלִי / יי צוּרִי וְגֹאֲלִי:
גִּשְׁנוּ בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה / דְּלַתִּיךְ שְׁקִדְנוּ רַב עֲלִילָה / הָסֵר מֵעֲלִינוּ כָּל־גִּנֹּעַ
כָּל־מַחְלָה:

הִמָּצֵא לָנוּ סְלִיחוֹת / וְהַעֲבֵר רָעָה מִנַּפְשׁוֹת הַנֶּאֱנָחוֹת / אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת:
זַעֲקָתִי בְּעֲנוּי וּתְלָאָה / חֲתִיתִי פִּדָּה מִשַּׁחַת וּשְׁאוּלָּה / קִרְבָּה אֶל־נַפְשִׁי גְּאֻלָּה:
טוֹב מִבֶּטֶן גּוֹחֵי / יוֹצְרִי <אִמָּה> שְׁבָרִי וּמִבְטָחִי / בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי:
כָּבֵשׁ כַּעֲסֶךָ מִיַּדִּידֶךָ / לִרְאוֹת שַׁחַת אֶל־תַּתְּנִן חֲסִידֶךָ / עֲנֵנִי יי כִּי טוֹב

חֲסִידֶךָ:

13 עבדיך: ראה הוסי' ש קרבתם י וכשֶׁלַג: וכצמר הוסי' בנשפוןדל חטאי חסי' פיהל: חטש מלטם...השנה דפוסים,
ואינו שייך לפיוס

כ"י ב; נש; פטי; דהקל || 1 אזעק: אקרא נדה: אזעק פש לך חסי' פיד 1 יי צורי וגואלי: לך אני וכל אשר לי ג
גשנו: לפניך הוסי' בקל בתחנון: בתחן פי: בתענית בנשינדה (שמא זה עיקר): חסיל דלתיך שקדנו: דלתיך דפקנו בטיד:
דפקנו דלתיך פנהל וחסר נפ מעלינו: ממנו פטינ: מנו דל כל גנע כל מחלה נדה: כל גנע ומחלה ב: גנע (כעס י)
ומחלה פטנשלי 3 סליחות: מחילות וסליחות בפ והעבר רעה מנפשות הנאנחות (אנוחות נ) בדהן: והעבר רעה ואנוחות:
והעבר מעלינו (מנו י) אנוחות פטיש אל חסי' יי פ 4 זעקתי: לך הוסי' נן: לפניך חוסי' ד: זעקנו לך פישל: זעקנו אליך ט
חיתי: חיינו פטישל אל גפשו פישל לנפשו ט 5 גוחנו פטיל: אתה גוחי בן יוצרנו סברנו ומבטחנו פטיל אל
באפך תוכיחנו פטיל 6 כעסך: כעס טינל מידידיך: מעבדיך בדה לראות: לרדת בן לא תתן הנש חסידיך:

נח ב. 14 וכשֶׁלַג הלבן חטאי שושנה ישע-א יח, ושושנה כינוי לישראל ע"פ שה"ש ב ב. [ומה שהוסיפו
בדפוסים מלטם מכל רעות בזאת השנה אינו מן הפיוט אלא לקוח, כנראה, מהסליחה "שלש עשרה
מדות" לשם שיווי מספר השורות].

לו 1 אזעק אל אלהים קולי תהל' קמב ב. בקר אערך לך תהל' ה ד. יי צורי וגואלי תהל' יט טו. 2 גשנו
גשנו עי' מבוא ג, ב, 2. בתחנון ובתפלה דג' ט ג. דלתיך שקדנו משלי ח לד. רב עלילה ירמ'
לב יט (בשנינו). כל גנע כל מחלה מ"א ח לו. 3 אל אלהי הרוחות במד' טז כב. 4 זעקתי תהל' קמב ו.
חיתי תהל' קמג ג. קרבה אל נפשי גאלה תהל' סט יט. 5 מבטן גוחי תהל' כב י. יוצרי ישע' מט ה.
שבירי תהל' קמו ה. ומבטחי תהל' עא ה. בידך אפקיד רוחי תהל' לא ו. 6 כבוש כעסך לשון התלמוד
(ברכות דף ז' א' ועוד). לראות שחת אל תתן חסידך תהל' טז י. ענני יי כי טוב חסידך תהל' סט יז.

קב

מִכָּה בְּלִי תְרוּפָה / נִצַּח לְחֹרֶפֶיךָ תִּתֵּן בְּקִצְפָּה / וּבְעֲמָךְ לֹא לְמִגְפָּה:
סִגְפּוֹנוּ בְּיוֹם זֶה / עֲנוּתָנוּ לֹא-תִשְׁקֶן וְלֹא תִבּוֹה / סִלַּח-נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה:
פִּשְׁעֵנוּ וּבָךְ מַעֲלָנוּ / צוּר לֵךְ חִבּוּל חִבְּלָנוּ / [לִכְן] כָּלִינוּ בְּאַפֶּךָ וּבְחִמָּתְךָ
נִבְהָלָנוּ:

10 קְדוֹשׁ דִּין אַל-תִּמְתַּח / רְאֵה כִּי-כָפִי אֵלֶיךָ אֲשַׁטַּח / יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ
אֲבִטַּח:

שְׁפָךְ שֵׁיחַ עֲמָךְ / <תִּשְׁמַע> תַּחֲנוּן וְתַעֲזֵן שְׁלֵמִיךָ / אַל-תִּנְאַץ לְמַעַן שְׁמָךְ:
שְׁעָה שׁוֹעֵת אֲנוּנִים / לְקוֹרְאֶיךָ מִדַּחַק הַסִּכָּת מִמַּעֲוִינִים / שׁוֹמֵעַ אֶל-אֲבִיוֹנִים:
הַחוּסִיךָ קוֹיָךְ טְהוֹרִיךָ נִמְנִים / נְדִיבֵי עַמִּים מִטַּע נַעֲמָנִים / מִהֵר תִּרְחַמֵּם
כִּרְחֵם-אֵב עַל-בָּנִים:

ואומרים 'לכל יום' ו

אַל-יִשָּׁב דָּךְ נִכְלָם. עֲנִי וְאֲבִיוֹן יִהְיֶה לְךָ שְׁמָךְ: (תהל' עד כא) אַל-תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוּבָה. כִּי-
אֵין עוֹזֵר: (תהל' כב יב) ... כִּי אֶסְלַח לְעֹצֹם וּלְחִטָּאתָם לֹא אֶזְכֹּר-עוֹד: (ירמ' לא לג) וְסִלַּחְתָּ
לְעַמָּךְ אֲשֶׁר חָטְאוּ-לָךְ וּלְכָל-פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ-בָךְ. וְתִתֵּן לָרַחֲמִים לְפָנַי שְׁבִיהֶם וְרַחֲמוּם:
(מ"א ח ג) ... וְאַתָּה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרְךָ-אַפִּים וְרַב-חֶסֶד וְלֹא עֹזֶבֶתָם: (נחמ' ט יז)
ואומרים 'לכל יום' ה

ידידיך ה את ידידיך ב עננו ול ענני בטוב רחמיך וחסידיך י 7 חס' טל נצח: שלח הוסי' די תתן: תשלח נשפ: חס' י
בהקצפה ש 8 סגפנו בנ: סגפנו נפשנו ט: סגפנו י: סגפנו שאר כ"י ענותם ט לא תשקן וחס' בפטישן אל תבזה:
לא תבזה בט: ותבזה דה 9 פשענו ובך מעלנו: פשענו (פשיענו י) למולך ומעלנו (ומעלינו י) פטישל: פשענו ובך
מרינו ה לכן: כמעט דפוסי מ'לונראה שיש למחקר כלינו באפך וחס' פטיל 10 דין: ריב דפוסי מ'ל ומ'ם אל תמתח:
אם תמתח בן כפינו (כפים ט) [אליך חס'] נשטח פטיל יום נירא אליך [אליך חס' פ] נבטח פטיל 11 שפך: שפוך ט
שפר פ שמע בדה תען ותתן פט תחן ותען ותתן ותעז י 12 שעה: שיח הוסי' אנונים נשדן: אביונים בה ענוגים ט
ענומים וענוגים ל אמונים י 13 קודם 13 פטישל 13 החוסיך: החוסיים וי חוסיך פ: חס' ל קוויך: בצלך י טהוריך:
טהורים טהי נמנים: נאמנים פ נענים ו נעומים י עמים: עם נטל מטע: נטע ו נעמנים: נאמנים בטחלה
תרחמם: רחמנו ו כרחם אב: כאב שה

7 בקצפה יואל א ז, ותפסו הפייטן במשמעות 'קצף'. ובעמך לא למגפה דה"א כא יז. 8 סוגפנו עינינו
את נפשנו בתענית, כלשון התלמוד (תענ' דף כ"ב ב' לסגף את עצמו בתענית, ועוד). ענותנו לא תשקן
ולא תבזה תהל' כב כה. סלח נא לעון העם הזה במד' יד יט. 9 לך חבול חבלנו נחמ' א ז. כלינו
באפך ובחמתך נבחרנו תהל' צ ז. 10 דין אל תמתח עי' לעיל סי' ל"ד, 1. כפי אליך אשטח תהל' פח י.
יום אירא אני אליך אבטח תהל' נו ד. 11 שפך שיח עמך תהל' קמב ב. אל תנאץ למען שמך ירמ'
יד כא. 12 אנונים מתעצבים, מל' אונן. ממעונים ממעון קדשך, דבר' כו טז. שומע אל אביונים
תהל' סט לד. 13 החוסיך במקום 'חוסיך' (לשם סימן המחבר). טהוריך נמנים נמנים במספר טהוריך.
נדיבי עמים תהל' מז י, והם עם אלהי אברהם (סוכה דף מ"ט ב', חגיגה ג' א'). מטע נעמנים ישע'
יז, כינוי לישראל. תרחמם כרחם אב על בנים תהל' קג יג.

סימן: א"ב שלמה בירבי יהודה יחיה [הבבלין].

בתים בני ד' טורים, וברביעי הבאה מהמקרא. 5 מלים בכל טור. א 53.

אב לרחם ורב סלח חוללתנו / בני ברית קדש ולא חללתנו
גולים ואתה בקרבנו כאשר יחלתנו / וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו:

דם וגאול תדיח, דין תאיר / החטא יעלם וכל ימצא להכאיר
ועון יבקש ואינו כנמת להבאיר / כי אסלח לאשר אשאיר:

5 זהם מרבה ופסק ניהוח ממלח / חציצת חפיפת לכלוך שרץ הלח
טבילת טהרת צנור מימיה יקלח / כי אתה יי טוב וסלח:

יען סרחנו נדחנו ומשמן רזה / כי רבה הטמאה ואין מזה
למענה יי כאז ולפנים מזה / סלח נא לעון העם הזה:

[127:567]

מספר עצמו חסדי רב גמולך / נהגת לעם בית מרי למולך
10 סבלם נא תשא כמקדם גמולך / וסלחת לעמך אשר חטאו לך:

[אוצר החכמה]

כ"י בק; נסע; פטיגו; וקדהלר || 3 תדיח: להדיח בקפטיז וקלעו ודין גודהסער ובל: ולא פ 4 ונמתה 5 זהם:
זיהום ן חפיפת חציצת פי 6 טהרת טבילת ס 10 טהרה גז טוהר ע 7 נודחנו סרחנו קון: סרחנו נודחנו זל ומשמן:
ממשמן טיזל משמן נע רבה: רבתה ק: רבת פיגוןדהלע 8 למענך יי: למענך אלהי ה: עשה הוסי' ב לפנים נפיוס:
לפני ז 9 רב חסדי ל לעמך ל בית מרי: בני ברית ר 11 קדשך דפוסי מ"א: קדש בקפטגדהלר: הקדש ס: קדשו

לז 1 אב לרחם ורב סלוח ישע' גה ז. חוללתנו בראתנו, ע"פ דבר' לב יח. ברית קדש דני' יא כח.
2 גולים אנחנו, ואעפ"כ אתה בקרבנו. כאשר יחלתנו הוהלתנו. וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו
שמות לד ט. 3 דם וגאול (ע"פ איכה ד יד נגואלו בדם) תדיח ישע' ד ד. פי' תסיר כל לכלוך. דין
תאיר תבליט את המשפט (ברוח משפט, ישע' שם). החטא יעלם יהי נעלם וכל ימצא להכאיר לעשות
אותנו למכוארים (והוא דומה למכוערים, ששתי צורות אלו רגילות בתלמוד). 4 ועון יבקש ואינו
ירמ' ג כ. כנמת להבאיר כמו שאמרת לבאר היטב (מבוא ג, ב, 2). כי אסלח לאשר אשאיר ירמ' שם.
5 זהם מרובה הלכלוך, איוב לג כ ובארמית זוהמא, ר"ל עונותינו רבו. ופסק ניהוח ממולח ואין לנו
עוד קרבנות ממולחים (ויק' ב יג) שהם לריח נוח, ואין הקטורת שכתוב בה ממולח (שמות ל לה).
חציצת חפיפת לכלוך שרץ הלח השרץ כל זמן שהוא לח ומטמא, הוצץ בפני חפיפת הליכלוך,
ע"פ המאמר תענית דף ט"ז א' אדם שיש בידו עבירה ומתודה ואינו חוזר בו למה הדבר דומה. לאדם
שתופס שרץ בידו שאפילו טובל בכל מימות שבעולם לא עלתה לו טבילה וכו'. שרץ הלח, ל' המשנה
(נדה ז' א'). ולפי זה יש לבאר: עונותינו המתחדשים מעכבים את טהרתנו. 6 טבילת טהרת צנור מימין
יקלח אבל יקלח את הליכלוך טוהר טבילתנו בצינור המים הטהורים שתורוק עלינו (ע"פ יחזק' לו כה
וזרקתי עליכם וכו'). כי אתה יי טוב וסלח תהל' פו ה. 7 יען סרחנו נדחנו בגלל חטאותינו גלינו.
ומשמן רזה ישע' יז ד. פי' נתמעט בשרנו. ואין מזה אין מטהר, אין מזה מי הנדה, והחוטא דומה לטמא
(מדרש תהלים נ"א ב' דף קמ"א א' כל מי שעובר עברה כאילו מיטמא בנפש מת). 8 למענך יי עשה
למענך. סלח נא לעון העם הזה במד' יד יט. 9 מספר עצמו תהל' מ. נהגת לעם בית מרי ישע' סג יד
בצירוף ל ט ויחזק' ב ה. 10 גמולך ע"פ ישע' סג ט וינטלם. וסלחת לעמך אשר חטאו לך מ"א ח ג.

עֲלֵינוּ מִמָּרוֹם רוּחַ קָדְשְׁךָ יְעֲרָה / פָּרוֹשׁ וְהִתְקַדֵּשׁ וְחִדַּשׁ לָנוּ יִבְרָא
צִירוֹךְ וּמִרוֹךְ בְּלֹא יְסוּרִין תּוֹרָה / כִּי עִמָּךְ הַסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה:

קוֹמֶם נְפֻלָּה עוֹד מִלְּהוֹסִיף דָּאֲבוּנֵנוּ / רוּחַ חַן רִוְהָ שְׁבַע רַעֲבוּנוֹ
שְׁלָמוֹ תָּמוּ עֵת רַעוּעַ בּוֹנֵינוּ / לְמַעַן שְׁמַךְ יְיָ וְסִלְחָתָ לְעוֹנֵינוּ:

15 שִׁירִים הִנָּנוּ וּמִי כָמוֹךָ נוֹשֵׂא / לֹא עַל צָדְקוֹתֵינוּ אוֹת נִגְסָה
מִדַּת הַמֶּן רַחֲמֶיךָ נִפְּיל מַחֲסָה / אֲדֹנִי [שְׁמַעַתָּה אֲדֹנִי] סִלְחָה אֲדֹנִי הַקְשִׁיבָה
וַעֲשֵׂה:

בִּירְאָתְךָ וּבִתְוֹרַתְךָ הָכֵן פְּעָמֵינוּ לְצַעַד / בְּיַד עֲוֹנֵינוּ כִּי כְשִׁלָּנוּ לְמַעַד
יְהִי וַיָּאֲמֵן דְּבָרְךָ הַטּוֹב לְסַעַד / כִּי אֶסְלַח לְעוֹנֵם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכֹּר-עוֹד:

יִוְדַע תַּעֲלוֹם כָּל דָּם וּלְחֹם / חַטָּאתֵינוּ יִדְעוּם וְאֲתָנוּ בְּכָל תְּחֹם
20 הִנָּנוּ אֶתְאֲנוּ-לָךְ מִצָּא כִפֹּר וְתִנְחֹם / וְאֲתָה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת חֲנוּן וְרַחוּם:
אוֹצֵר הַחֲמִלָּה

ואומרים 'לכל יום' ו

לְמָה יְיָ תַעֲמֹד בְּרַחוּם. תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בְּצָרָה: (תהל' י א) ... שׁוּב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שְׂבִיטִי וְנַחֲלָתְךָ:
(ישע' סג יז) תִּתֵּן אֶמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם מִיָּמֵי קֶדֶם: (מִיכָה ז כ)

ואומרים 'לכל יום' ה

שאר כ"י חדש זדהל לנו: עלינו 12 בליה תורה: לחטאים תורה ט 13 מלהוסיף: עוד הוסי' פגזוע רוח חס' ו
ושבע ר 14 תמו: אלה הוסי' ס בעת פ 15 ומי: מי קפיגזוןסל 16 המון חס' פ 17 ביראתך: הטהורה הוסי' פ עונינו:
אויבנו י 18 יהי: נא סע: יהי נא פטיגזל ויאמן: נא הוסי' ו 19 כל תעלום ה חטאתינו: עונותינו פ 20 ואתה: כי
אתה פטיז

11 עלינו ממרום רוח קדשך יערה ישע' לב טו. פרוש והתקדש וחדש לנו יברא יינתן לנו לב חדש
(ע"פ יחזק' לו כו) כדי לפרוש מן החטא ולהתקדש (ויק' יא מד). 12 צירוף ע"פ ישע' א כה ואצרך
כבור סיגידך. ומירוק פי' שטיפה. בלא יסורין תורה (ע"פ מאמר חז"ל ברכות דף ה' א' יסורין ממרקין
כל עוונותיו של אדם) יה"ר שהמירוק יהיה בלי יסורין ורק ע"י סליחתך. כי עמך הסליחה למען תורא
תהל' קל ד. 13 קומם נפולה עמוס ה ב. עוד מלהוסיף דאבוננו שלא להוסיף על צרותינו, ע"פ ירמ'
לא יא. רוח חן זכר' יב י. רוח שבע רעבוננו תרווה ותשביע את רעבוננו הרוחני ברוח חן. 14 שלמו
תמו ע"פ ישע' ס כ שלמו ימי אבלך. עת ריעוע בונינו אפסו בונינו (הלשון דוגמת 'בוניד', ברכות דף
כ"ד א'), היינו הצדיקים, התומכים בנו בעת ריעוע הבנין, בעת משבר ואבדון. למען שמך יי וסלחת
לעוננו תהל' כה יא*. 15 שירים הננו ע"פ מיכה ז יח לשארית נחלתו, ודרשוהו (ר"ה דף י"ז א') על מי
שמשים את עצמו כשירים. ומי כמוך נושא עון, מיכה שם. לא על צדקותינו דני' י יח. אות ננסה
גנסה לקבל אות ונס, ע"פ תהל' פו יז. 16 מרת המון רחמך נפיל מחסה את מדת הרחמים שלך נשים לנו
מחסה (ברמז לשוני לדני' שם: אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמך הרבים, וליחזק' לב יב
אפיל המונך), לשון נועז. אדני שמעה וכו' דני' י יט. 17 הכן פעמינו תהל' קיט קלג. ביד עונינו כי
כשלנו הושע יד ב. למעור ע"פ ש"ב כב לו ולא מעדו קרסולי, פי' למוט. 18 ויאמן דברך הפוכ מ"א
ח כו, נו. כי אפילו לעונם וכו' ירמ' לא לד. 19 יודע תעלום תהל' מד כב. כל דם ולחום צפנ' א יו,
פי' כל בשר ודם. חטאותינו ידענם ישע' נט יב. ואתנו בכל תחום בכל גבול, ע"פ ירמ' טו יג.
20 הננו אתנו לך ירמ' ג כב. מצוא כופר איוב לג כד. ואתה אלוה סליחות חנון ורחום נחמ' ט יז.

קה

סימן: שלמה בן מנחם חזק אב"ב גד"ד (אחר מלת 'אם' ו'נא מדה נכונה').
בתים בני ד' טורים, 5 מלים בטור, ובאחרון הבאה מהמקרא בלשון "למה". ש 1386.
הנוסח הנמצא בכ"י שונה מהנוסח שבדפוסים המעובד לצורך השימוש בקהלות;
כאן ניתן המקור והשינויים רשומים בצדי הטכסט.

שֶׁל עֲשֶׂרָה מִדּוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּחֲנִינָה
נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה חֲלִי מִלִּכְךָ בַּתְּחִנָּה
חֲפֹשׁ זְכוֹת קְנוֹיִים קְרוּאִים שׁוֹשְׁנָה
וּמִלֵּטֶם מִכָּל-רָעוֹת בְּזֹאת הַשָּׁנָה:

[אחלה פני מלכי]

אִם-אֲשַׁמְתֶּם גְּדֹלָה עַד-שָׁמַי רוֹם וְכוֹכְבֵיהֶם
נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה בְּקִשֵּׁי רַחֲמִים עֲלֵיהֶם
בִּטֹּל מֵהֶם כְּתוּב אֲמַרְתִּי אֶפְאִיֵהֶם
לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךְ-נָא אֱלֹהֵיהֶם:

[אבקש רחמים]

[לבטל]

אִם-גָּבְרוּ עֲוֹנוֹת <וּפְשָׁעִים> וְעֲצָמוֹ מִלִּסְפָּרָה
נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה דְּחֵי אוֹתָם לְהַסְתִּירָה
דְּבִבִּי-עוֹ בַּתְּחִן בִּטֹּל כְּתוּב אֲסַתִּירָה
לָמָּה יִי תַעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בַּצָּרָה:

אוצר החכמה

10

[דחה אותם יי]

[לבטל]

[אתחנן]

אִם-הָעוֹ פְּנֵי מִלְכָּם בְּעֲזוֹת מִצַּח
נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה וְהַתְּחַנְנִי לוֹ בַּפֶּצַח

כ"י נסע: פר' = דפוס פראג שס"ה || 2 פני מלכך פר' 4 מלטם סע פר' 9 עצמו ס 11 בטל: מהם הוס' ס 15 אדום

לח בפיוט זה פונה המחבר אל כל מדה ומדה שבי"ג המדות בבקשה להשתדל ולתווך לטובת ישראל, ועל ענין הגשמתן והאגשתן של המדות ע"י מבוא ב, ג.
1 שלש עשרה מדות האמורות בחנינה ברחמים, לפי הנוסח שמות לד ו, ועל כל הענין ע"י ר"ה דף י"ז ב'.
2 נא מדה נכונה מדה הגונה, מתוקנת. חלי מלכך (במקום 'פני מלכך', כלשון כמה פייטנים) ע"פ שמות לב יא ויחל משה את פני ה' אלהיו, ר"ל התפללי אל הקב"ה לאמר: חפש זכות קנויים תלמד זכות על ישראל שהם קנויים לך, ע"פ שמות טו טז, תהל' עד ב. קרואים שושנה שה"ש ב א—ב שדרשותו על ישראל. 5 אם אשמתם גדלה עד שמי רום עזרא ט ו. 6 בקשי רחמים לשון התלמוד, ב"ב צ"א ב' ועוד. והבקשה היא: 7 בטל מהם כתוב אמרתי אפאיהם דבר' לב כו. 8 למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם תהל' קטו ב. 9 אם גברו עונות <ופשעים> תהל' סה ד. ועצמו מלספרה שם מ ו. 10 דחי אותם להסתירה ר"ל את העונות. 11 דבכי עוז בתחן תבעי בתוקף בתחינה לאמר: בטל כתוב אסתירה אסתירה פני מהם, דבר' לב כ. 12 למה יי תעמד ברחוק וכו' תהל' י א. 13 אם העזו תהל' קו ו. בעזות מצח לשון התלמוד, קידושין דף ע' ב'. 14 כפצח בפציחה, בהתפרצות. 15 שפכי כמים לכך

[ונפשי שפכי]

15 וְשַׁפְכִי כַמִּים לִבִּי נֹכַח-אֵלֶם וְצַח
לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחַת לְנֹצַח:

[חלץ אותם יי]

[חוש ובא ושא]

אִם-וְדוֹנוֹת הָשִׂאוּ לִב טָפֶשׁ וְנִשְׁחָץ
נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה חֲלָצִי אוֹתָנוּ מִמַּחֲץ
חוֹשִׁי וּבְאִי-נָא וּשְׂאִי קוֹל נִחָץ
20 לָמָּה קוֹדֵר אֵלֶיךָ בְּלֶחֶץ:

[ידידות תופר מנעימיה]

אוצר החכמה

אִם-טָפְלוּ שֶׁקֶר בְּהִגָּה וְהוּוֹת לְעַמֶּךָ
נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה יִשְׂרִי יְדִידוֹת נְעִימִיָּה
יִתְגַּלְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׂאִרִית עַמֶּךָ
לָמָּה יִי יַחֲרֶה אִפְּךָ בְּעַמֶּךָ:

אבותינו

[אלחש על-עמי]

[ונפשי שפכי לבי]

25 אִם-כָּבְדוּ אֶזְנִי לִסְלֶף מִנִּי הִדְרֶךְ
נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה לַחֲשִׁי עַל-עַמֶּךָ בְּעֶרְךָ
לִב וְנִפְשִׁי שֶׁפְכִי פְנֵי-קוֹנֶךָ וְצוּרֶךָ
לָמָּה פָּרַצַת גְּדֻרֶיךָ וְאֲרוּחַ כָּל-עוֹבְרֵי דְרֶךְ:

[נפשי נעם]

[לנורא]

אִם-מָרְדּוּ בְּרֹב-פִּשְׁעֵם לְצוּר מַלְכִי וְקְדוּשִׁי
30 נָא מִדָּה-נִכְוֶנָה נַעַם עֲלֵיהֶם תִּבְקֶשׁ
נּוֹרָא [מְרוֹם] וְקְדוּשׁ בְּעֶתֶר אֱלֹהֵי תִדְרָשִׁי
לָמָּה יִי תִזְנַח מִשְׁלוֹם נַפְשִׁי:

צח: דודי צח נע 18 אותנו נע: אותם ס פ' 19 חוש נא (ובאי חס) פ' בקול פ' 20 אלך: אתהלך ס פ' 22 ישרי:

איכה ב יט. נוכח אדום וצח (נ"א נוכח דודי צח) שה"ש ה י שדרשוהו על הקב"ה, ר"ל התחנני לאמר: 16 למה אלהים זנחת לנצח תהל' עד א. 17 לב טפש תהל' קיט ע. ונשחץ מתגאה, ע"פ איוב כח ת בני שחץ, ובלשון התלמוד אנשי שחץ (שבת דף ס"ב ב'). 18 ממחץ ממכה, ישע' ל כו. 19 קול נחץ קול חזק ומהיר. 20 למה קודר אלך בלחץ תהל' מב י. 21 אם טפלו שקר תהל' קיט סט. בהגה והוות תהל' לח יג, פ' בדיבור רע. לעומך לעומתך, לנגדך (מבוא ג, ב, 5). 22 ישרי ידידות נעימיה ישרי את יחסי הידידות שבין הקב"ה לישראל הנקראים ידידים (תהל' ס ז) ונעימים (ע"פ שה"ש ז ז מה יפית ומה נעמת), וי שגורסין מנעימיה הקוראים לך נעים (שה"ש א טו). וההמשך: ישרי את הידידות באמרך: 23 יתגללו רחמיך לשון התלמוד (ברכות דף ז' א') ויגלו רחמיך על מדותיך. על שארית עמך מיכה ז יח. 24 למה יי יחרה אפך בעמך שמות לב יא. 25 אם כבדו אוזן תחביר נועז במקום אם הכבדו אוזן (זכר' ז יא). ושמא צ"ל אם כבדה אוזן, ע"פ ישע' נט א. לסלף מני דרך משלי יט ג, פ' לעקם את הדרך בפני. 26 לחשי התפללי בלחש. בערך בסדר תפלה, ע"פ תהל' ה ד בקר אערך לך. 27 לב ונפש שפכי תהל' סב ט. 28 למה פרצת גדריה וארוה כל עברי דרך תהל' פ יג. 29 אם מרדו ברוב פשעם יחזק' ב ג. מלכי יקרושי תהל' סח כה. 30 נועם עליהם תבקשי ע"פ תהל' צ יז. 31 נורא וקדוש תהל' קיא ט. בעתר בעתירה, בתפלה. 32 למה יי תזנח משלום נפשי תהל' פח טו. 33 אם סררו כשרה

אִם־סָרְרוּ כְּפָרָה מְרֹב עֲתִים וַיָּמִים

נָא מִדֶּה־נִכְוֶנָה עֵין שְׂאֵי לְמִרוּמִים

[אַשָּׁא עֵין]

עַל־עֲמֹךְ פִּצְחִי פֶה מְעוּטֵי עַמִּים

[עַל־עַמִּי אֶפְצָה פֶה]

לָמָּה לְנֹצַח תִּשְׁכַּחַנִּי תַעֲזֹבֵנִי לְאַרְץ יָמִים:

אִם־פִּשְׁעִים עָצְמוּ וַגְּבֹרוּ מְאֹד בְּתֹלָא

[אַצְפִּיצָךְ]

נָא מִדֶּה־נִכְוֶנָה צִפְצָפִי קוֹל לְהַפְלִיא

[אַמְרָתְךָ]

צְרוּפָה אִמְרָתְךָ לְחִלּוֹת עַל־עַם אֱלֹהִים

לָמָּה תָּשִׁיב יָדְךָ וַיִּמְיֶנָּה מִקָּרֵב חִיקְךָ כִּלְהִי:

אִם־קִלְקְלוּ מַעֲשִׂים וּבִקְשׁוּ לְהַזְיֹד וּלְהַרְשִׁיעַ

[רַחֵשׁ לְבִי]

נָא מִדֶּה־נִכְוֶנָה רַחֲשֵׁי לִבִּי לְהוֹשִׁיעַ

קוּמִי רִנִּי בְּלִילָה לְאֵל הַמוֹשִׁיעַ

לָמָּה תִּהְיֶה כְּאִישׁ נִדְהָם כְּגִבּוֹר לֹא־יֻכַּל לְהוֹשִׁיעַ:

אִם־אֲמָנוּם־שָׁבוּ כָלָם בְּלֵב וּנְפֶשׁ לְחִלּוֹתְךָ

נָא כָל־מִדֶּה־נִכְוֶנָה תִּסְכִּים עִמָּם בְּמַחֲלִיתְךָ

[וַעֲשֵׂה]

תַּעֲשֵׂה אֲדוֹן לְמַעַנְךָ מַחֲל־וּסְלַח לַעֲדֹתְךָ

שׁוּב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שְׂבִטִי נַחֲלִיתְךָ:

ואומרים 'לכל יום' ו

...אֵלֶיךָ יְיָ שְׁנַעֲנוּ. וּבִבְקָר תִּפְלְתָנוּ תִּקְדֵּםְךָ: (תהל' פח ידי) יְיָ בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ. בְּקָר נַעֲרֹךְ־לָךְ

וּנְצַפָּה: (תהל' ה די) נִפְשָׁנוּ לֹאדְנִי. מִשְׁמְרִים לְבָקָר שְׁמֵרִים לְבָקָר: (תהל' קל וי) זָבָחִי אֱלֹהִים רוּחַ

נִשְׁבָּרָה לֵב־נִשְׁבָּר וְנִדְכָּה. אֱלֹהִים לֹא תִבְוָה: (תהל' גא יט) ואומרים 'לכל יום' ה

מאת אדוניך הוסי' נס 23 יתגלגלו פרי' 25 צ"ל כבדה? 30 עליהם ס' פרי': עלי נסיע 35 מעטי פרי' 41 ובקשו ס':

חסי' נע פרי' להזיז חסי' ס 43 קומי רני נסע פרי' שלא כסדר האי"ב: צ"ל רני קומי? 46 כל חסי' סע עמם: עמך סע

47 מחל ביטל ס'

הושע ד טז. מרוב עתים וימים שהם נמצאים בגלות. 34 עין שאי למרומים ישע' מ כו. 35 פצחי פה

תדברי. מעוטי עמים דבר' ז ז. 36 למה לנצח תשכחנו וכו' איכה ה כ. 37 בתלא בתלאה שהם נמצאים

בה. 38 צפצפי ישע' י יד, כט ד. קול להפלא להפליא את קולך, ר"ל בקול ברור. 39 צרופה אמרתך

תהל' קיט קמ, ר"ל נאמנה את לחלותו. 40 למה תשיב ירך וכו' תהל' עד יא, פירוש נקום את נקמתם.

42 רחשי לבך ע"פ תהל' מה ב רחש לבי, פי הומה לבי, וכנראה תפס אותו המחבר כבנין פיעל 'רחשי

לבך' במקום 'תרחשי'. 43 קומי רני בלילה איכה ב יט. 44 למה תחיה כאיש נדהם וכו' ירמ' יד ט.

46 כל מדה נכונה תסכים עמם כל אחת ממדותיך הנכונות והרחמניות תסכים שתמחול להם, לאמר:

47 תעשה אדון למענך ישע' מח יא. 48 שוב למען עבדיך שבטי נחלתך ישע' סג יז.

סימן: מרדכי הארוך. בתים בני ד' טורים ששלשה מהן מתרזים וברביעי הבאה מהמקרא המסתיימת "בקר". מספר מלים רופף (4—6 ועוד). מ 2096.

[או"א]

בְּקָר <מִפְּלִטִי אֵלִי צוּרִי סִתְרִי וּמִגְּנִי
וְקָרַן יִשְׁעִי מִשְׁגָּבִי בְּיוֹם צָר־לִי וְאוֹנִי
הַשְׁכַּמְתִּי לְחִלּוֹתְךָ מֶלֶךְ רַב. וְאֲנִי
אֵלֶיךָ יְיָ שׁוֹעֵתִי

ובבקר:

5 בְּקָר רַחֵם תִּזְכֹּר חֶסֶד אַבְרָהָם אֲבִיתִי
אֲשֶׁר בְּחֶרְתּוֹ וְהֶאֱמִין בְּךָ רֹאשׁ לְמַאֲמִינִי
זִכֹּר בְּרִיתוֹ וְהוֹשִׁיעֵנִי מִטְּמָאתִי. יְיָ
בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי

בבקר:

10 בְּקָר דְּבִרְתָּ עֲמּוֹ וְנָסִיתוֹ לְשָׁלֹם לוֹ מִשְׁפָּרַת
וְכָרוֹת עֲמּוֹ הַבְּרִית לְהִיּוֹת לוֹ לְמִשְׁפָּרַת
אֶהְבֶּתוּ וְרָצִיתוּ * * וְקִבְּלֵתוּ כְּקִטְרֶת
סָמִים בַּבְּקָר

בבקר:

15 בְּקָר כּוֹכְבוֹ הָאֵיר כְּחַפְצָתָ לְהִרְאוֹת צִדְקָתוֹ הַגְּדוֹלָה
נָסִיתוֹ בְּעִשְׂרֵי וְתֵאמַר לוֹ קַח-נָא אֶת-בְּנֶךָ וְלֹא-תִכְלָא
עַל-אֶחָד הַהָרִים וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעוֹלָה
אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה

בבקר:

כ"י קנסעד; ל' (= אוקספורד, בודל. לאוד. אור. 321); ר' (= מחזור רומניא) || 1 בקר ר': חס' בשאר המקורות סתרי חס' ל' 2 קרן ע ומשגבי ע לי חס' ס 3 השכמתי חס' ר' לחלותך: לחלות פניך ר' 5 זכור ד' חסד חס' 3 לאברהם דפוסי מ"א אב: ראש ר' 7 מטמאתי: מעוני ר' 13 להראות: לו חוס' ס 14 בעשירית ר' נא חס' 3 ולא: ואל דל'ר'

לט 1 בקר (מלה זו חסרה בכ"י האשכנזיים), וההמשך: השכמתי לחלותך. מפלמי ... משגבי תהל' יח ג, קיט קיד. 2 ביום צר לי תהל' יח ז. ואוני וביום אוני, ר"ל ביום כחי. 3 מלך רב תהל' מח ג. ואני אליך יי שועתי ובבקר תהל' פח יד. 5 רחם תזכור חבק' ג ב. חסד אברהם מיכה ז כ. אב איתני מפני שנקרא איתן האזרחי (ב"ב דף ט"ז א'). 6 אשר בחרתו נחמ' ט ז. והאמין בך ברא' טו ו. ראש למאמיני הראשון להאמין בה'. 7 זכור בריתו ויק' כו מב. יי בקר תשמע קולי בקר תהל' ה ד. 9 וניסיתו לשלם לו משכורת כדי ליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה, לפי הדרשה ברא' רבה נ"ה ז' (ע' 590). 10 זכרות עמו הברית נחמ' ט ח. 11 כקטרת סמים בבקר בבקר שמות ל ז. 13 בקר כוכבו האיר ע"פ ברא' כב ג וישכם אברהם בבקר. 14 ניסיתו בעשירי בנסיונו העשירי, כי עשרה נסיונות נתנסה (אבות ה' ד'), והעשירי היה בעקידת יצחק (פרקי ר' אליעזר ל"א). 14 קח נא את בנך ברא' כב ב. ולא תכלא ולא תמנע. 15 על אחד ההרים והעלהו שם לעולה שם. 16 את הכבש אחד תעשה

קט

בְּקָר יִחַד שְׁמֶךָ וְשָׁמַע לְקוֹלְךָ וְהִרְאָה אֶהְבֹּתוֹ
וְשֵׁשׁ בְּכָל-לֵב עַל-דְּבָרְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ
הָאֱהָבָה קִלְקֵלָה הַשּׁוֹרָה וַיָּקָם בְּשִׁמְחָתוֹ
וַיִּשְׂכֶּם אֲבִרָהֶם

20

בְּבָקָר:

בְּקָר הִכִּינוּ לָבָם שְׁנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אִיוֹם
הַבֵּן לָקַח עֲצִים וְהָאָב לָקַח מֵאֲכָלֶת לְשַׁחֵט בְּלִי-פִדְיוֹם
קְרוֹאִים וְהוֹלְכִים לְתַמָּם וְרָאוּ כְבוֹדְךָ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בַּהֲיוֹת

הַבָּקָר:

25 בְּקָר אָזַר כְּגֹבֵר חֲלָצִיו וּלְעֶקֶד בָּנוּ קָדָם
וַיִּקַּח מֵאֲכָלֶת לְשַׁחֵטוֹ וְלֹא-חָשַׁב אָדָם
וַיֹּאמֶר הַיּוֹם אֶקְרִיב עוֹלָתִי וְהַיּוֹם אֶזְרֹק דָּם-
זִבְחִי. וְלֹא יָלִין

לְבָקָר:

30 בְּקָר רַחֲמֶיךָ נִכְמְרוּ עַל-בֶּן יָחִיד וְעַלִּיו זֶרְחוֹ
וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאף-יְיָ אֶל-הַנֶּעֱר יָדִים אֶל-יִשְׁלָחוּ
כִּי-בִיצָחֶק יִקְרָא-לָהּ זֶרַע וְזָכְרוּ לְדוֹרוֹת הַנִּיחוּ
לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד-

הַבָּקָר:

בְּקָר כָּשְׁרוּ וַיִּשְׁרוּ וַצִּדְקוֹ יָלִיץ בְּעַד-עַם אֱלֹיָה קָרֵב
וַאֲפָרוּ תָמִיד יִרְאָה לְפָנֶיךָ לְכַבֵּסֵם הָרֵב

15 שם חס' ל' 18 לעשות אתו ל' 19 וקם ר' 21 לבם חס' ס שניהם חס' 22 לקח השני חס' לר' לשחוט חס' ר' 23 בתומם 25 כגבר חס' עדר' לעקד ל' 26 את המאכלת לשחט ר' אדם: הדם ע' 27 והיום אורק: ואזרק דפוס: מ"פומ"ל 28 לבקר: עד בקר נע 29 יכמרו ס 30 אליו חס' ע' 31 זכרו ל' 33 וצדקו חס' ד' יליץ: ימליץ ס 34 לכבסם:

בבקר במד' כח ד. 18 על דברך לעשותו ירמ' א יב. 19 האהבה קלקלה השורה ע"פ המדרש ברא' רבה נ"ה ח' (ע' 593) אהבה מקלקלת את השורה דכתיב וישכם אברהם בבקר וכו', ר"ל אברהם התגבר על טבעו מאהבת ה'. ויקם בשמחתו שמח לקיים את מצות ה'. 20 וישכם אברהם בבקר ברא' כב ג. 21 לעשות רצונך לשון המדרש (שם): תבוא חבשה שחבש אברהם אבינו לילך ולעשות רצונו שלמי שאמר והיה העולם. איום כינוי להקב"ה ע"פ חבק' א ז. 23 קרואים והולכים לתומם ש"כ טו יא. וראו כבודך לפי המדרש שם נ"ו (ע' 595) ראה ענן קשור בהר וכו'. 24 ביום השלישי בהיות הבקר שמות יט טז. 25 אור כגבר חלציו איוב לח ג. 26 ולא חשב אדם לא ראהו כאדם אלא כבהמה היה בעיניו. 27 דם זבחי ולא ילין לבקר שמות לד כה. 29 רחמך נכמרו ברא' מג ל. ועליו זרחו רחמך (בהשאלה די גועזה). 30 ויקרא אליו מלאך יי. אל הנער ידים אל ישולחו ברא' כב יא—יב. 31 כי ביצחק יקרא לך זרע ברא' כא יב. הניחו לכם למשמרת עד הבקר שמות טז כג. 34 לכבסם הרב תהל' נא ד, ר"ל לכבסם הרבה מעונינותיהם. 35 תנתן נפשם משאלתם אסתר ז ג. כי לך נכספה נפשם.

קי

תִּנְתֵּן נַפְשָׁם בְּשִׂאלָתָם כִּי־לֹךְ נִכְסְפָהּ. בַּעֲרֹב

וּבַבֶּקֶר:

הִיא בָּאָה

בֶּקֶר קוֹלָם שָׁמַע * * וּתְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם

וְעֶרְךָ תִּפְלֹתָם יִחָשֵׁב כְּעֶרְךָ קִרְבָּנוֹתֵיהֶם

וְלִקְחוּ וּבָאוּ זְכוֹרֹן צְדָקַת אֲבוֹתֵיהֶם

וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נִדְבָה בַּבֶּקֶר

40

בַּבֶּקֶר:

בֶּקֶר תִּפְּן אֱלֵינוּ וְרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ יִכְמְרוּ

וְתִשְׁלִיךְ בְּמִצּוֹלוֹת־יָם כָּל־חַטָּאתֵינוּ וְלֹא יִזְכְּרוּ

צוּר הָעֵבֶר עֲוֹנֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא־יִשְׁאִירוּ

מִמֶּנּוּ עַד־

בֶּקֶר:

ואומרים 'לכל יום' ו

נוהגים לומר פסוקים קודם הפזמון (בניגוד למנהג יום יום) בערב ר"ה, ולפי המנהג הקיים אומרים אותם בקול, חזן וקהל, ובפתיחת הארון.

אֶל־תְּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא־יִצְדֹק לְפָנֶיךָ כָּל־חַי: (תהל' קמג ב**). וְהוּא יִשְׁפֹּט־תָּבֵל בְּצִדְקָה. יָדִין לְאֲמִים בְּמִשְׁרִים: (תהל' ט ט) צִדְקָה וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֵאָךְ. חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פָנֶיךָ: (תהל' פט טו) מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטֵנוּ יֵצֵא. עֵינֶיךָ תַּחֲזִיגָה מִיִּשְׂרָאֵל: (תהל' יז ב*) וְתוֹצִיא כְּאוֹר צִדְקָנוּ. וּמִשְׁפָּטֵנוּ כְּצִהָרִים: (תהל' לו ו**) לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם. כִּי הִפֵּל עֲבָדֶיךָ: (תהל' קיט צא) כִּי יִי שִׁפְטֵנוּ יִי מַחֲקֵנוּ. יִי מִלְּכֵנוּ הוּא יִשְׁעֵנוּ: (ישע' לג כב) הַנֶּשֶׂא שִׁפְט הָאָרֶץ. הָשֵׁב גָּמוּל עַל־גָּאִים: (תהל' צד ב) תִּלְלָה לֹךְ מַעֲשֵׂת כְּדָבָר הַזֶּה לְהַמִּית צִדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כְּצִדִּיק כְּרָשָׁע. תִּלְלָה לֹךְ הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: (ברא' יח כה)

וכבסם ר' 35 תנתן: להם הוסי' ל'ר' ובערב נעל' 37 קולם שמע נע: קולם שמעה ל'ר': שמעה קולם סד 38 וערך: ועדיך ל' יחשב: תחשב נד 39 לקחו דפוסים בזכרון דפוסים זכרון צדקת אבותיהם לקחו ובאו והם ר' 41 אלינו: לרחמנו בסע: חס'ר' 42 ותשליך: ותצליל ע כל חס' דל'ר' חטאתינו: פשענו ר' 43 צור העבר: צול העבר ד צו להעביר נר' צו להעבירם סע

תהל' פד ג. בערב היא באה ובבקר אסתר ב יד, פי' באה הנפש להתפלל. 37 בקר קולם שמע תהל' ה ד. 39 ולקחו ע"פ הושע יד ג קחו עמכם דברים. 40 והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר שמות לו ג, והכוונה אל התפלה, ע"פ תהל' קיט קח נדבות פי' רצה נא ה'. 42 ותשליך במצולות ים כל חטאותינו מיכה ז יט. 43 העבר ענינו ש"ב כד י. ולא ישאירו ממנו עד בקר במד' ט יב, פי' עד אחרי יום הדין.

סימן: שלמה חזק [והוא ר' שלמה בן אבון הנער לפי צונץ ל. ג. 312].
 בתים בני ד' טורים (מהן מחריזים א'—ג' והצלע הראשונה של ד', והסוגר מסתיים במלת 'תמיד'). 6 תנועות
 בכל צלע (הקצרות אינן נחשבות).
 הפיוט, שנתקבל בכל העדות, נשמר לנו בשתי עריכות, אחת במחז' רומניא ובתכלאל והסליחות של התימנים,
 בה צורת הבתים אחידה, והשניה במחזור אשכנז צרפת איטליה וספרד, לקויה כנראה ע"י חסרון שורה אחת
 בבתים ב—ד. מלבד זאת חלו בו שינויים רבים.
 הנוסח הניתן כאן הוא הנוסח הנהוג באשכנז ופולין ביהמן וליטא, והשלמנוהו לשם ביאור בהוספת השורות
 החסרות (מהנוסח הנדפס בסליחות תימן) בכתב קטן.
 חזרת טור 4, שתפסו בטעות כרפריין, נכנסה לכל המנהגים, ובכמה מהם נשתנתה מלת 'עולת' ל'כעולת' (שאינה
 מובנת). כנראה היתה סליחה זו מיועדת לשחרית יום כפור.
 ש 712.

שׁוֹפֵט כָּל־הָאָרֶץ וְאוֹתָהּ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד
 וְאֲ־חַיִּים וְחֶסֶד עַל־עַם עֲנֵי תַצְמִיד
 וְאֶת־תְּפִלַּת הַשָּׁחַר בְּמָקוֹם עוֹלָה תַעֲמִיד
 עוֹלַת הַבֶּקָר אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתָּמִיד:

5 לׁוֹבֵשׁ צִדְקָה מַעֲטָה לָךְ־לְבַד הִיתָרוֹן
 <לְהַעֲבִיר רָאשׁוֹן רָאשׁוֹן לְהַכְרִיעַ הַכְּשָׁרוֹן>
 וְאִם אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים זָכְרָה יִשְׁגִּי חֲבֵרוֹן
 וְהֵם יַעֲלוּ לְזָכְרוֹן / לְפָנֵי־יְיָ תָמִיד: [עולת]

מָטָה כָּל־פִּי חֶסֶד לְהַטּוֹת אִישׁ לְתַחֲיָה
 <וְיִדְאָג מִחֲטָאתוֹ לְפָנֵי רַב הָעֲלִילָיָה>

כ"י אבחק; נסע; פנו; נדה; ר' = מח' רומניא; חי' = סליחות תימן || 1 אותה נסע תעמיד ר' 2 על עם עני: לעמך ר'
 3 את בקהע 5 לובש צדקה מעטה: לובש צדקה ומעטה אב לובש צדקה כשריון ז: מטה כלפי חסד ר' חי'
 7 אם נקדהס 9 איש: אנוש בחקהג 11 עמך: אונך פז 9 לזעקת עמך הקשב אשר עינו בוכיה ר' חי' 10 וירא

מ 1 שופט כל הארץ ברא' יח כה. ואותה במשפט יעמיד משלי כט ד' 2 חיים וחסד איוב י יב. טפ עני
 ש"ב כב כה. תצמיד כמו בתהל' ג יט, פי' תקשור את עמך בחיים וחסד. 3 ואת תפלת השחר (של יום
 כפור שהש"ץ עומד בה לפי כוונת הפייטן) במקום עולה תעמיד ותקבלה במקום עולה, היינו 4 עולת
 הבקר אשר לעולת התמיד במד' כה כז. 5 לובש צדקה מעטה ישע' גט יז. לך לבד היתרון > להעביר
 ראשון ראשון > לך לבד המעלה והמדה להעביר ראשון ראשון בדרשת חז"ל (ר"ה דף י"ז א') תנא
 דבי ר' ישמעאל היכא עביד הקב"ה מעביר ראשון ראשון, וכך היא המדה. ופירש"י שם עון שבראשונים
 הבאים לתתו בכף מאזנים מעבירו ושומטו וכו', ובוזה יכריעו הזכיות, וזה מה שאמר הפייטן > להכריע
 הכשרון > שיכריע צד הכושר. 7 ואם אין בנו מעשים ר"ל מעשים כשרים. זכרה ישיני חברון מחול
 לנו בזכות האבות והאמהות שוכני עפר במערת המכפלה אשר בחברון. 8 לזכרון לפני יי תמיד שמות
 כה כט. 9 מטה כלפי חסד ע"פ הדרשה ר"ה דף י"ז א' ורב חסד בה"א מטה כלפי חסד וכו'. להטות
 איש לתחיה ר"ל כדי שיחיה ולא ימות בעונו. 10 > וידאג מחטאתו תהל' לח יט. לפני רב העליליה

עֲמֹךָ לְחֶסֶד הָטָה גָּמַל-נָא עָלָיו וְחַיָּה
כָּתַב תּוֹ-חַיִּים וְהָיָה / עַל-מִצְחוֹ תָּמִיד: [עולת]

הִיטִיבָה בְּרָצוֹנָךְ אֶת-צִיּוֹן עִיר קְדוֹשִׁי
<בְּנֵי-צִיּוֹן הִקְרִים יוֹבִילוּ מְלָכִים שִׁי>
15 וְנָתַתָּ יָד וְשֵׁם בְּבֵיתְךָ לְמִקְדָּשִׁי
וְעָרִיכַת-נֹר לְבֶן-יִשְׂרָאֵל / לְהַעֲלוֹת נֹר תָּמִיד: [עולת]

חֲזָקוּ וַיֵּאֱמָץ לְבַבְכֶּם עַמִּי בְּאֵל מַעְזוֹ
עֲדוּתִיו כִּי-תִנְצְרוּ גַם אֶת-זוֹ לְעֲמַת-זוֹ
יִכְפָּר בְּעַד-חַטָּאתֵיכֶם וַיִּזְכֹּר רַחֵם בְּרָגְזוֹ
20 דְּרָשׁוּ יְיָ וְעֲזֹ / בִּקְשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד: [עולת]

ואומרים 'לכל יום' ו, ז

מא חסאנו

סימן: א"ב (כפול) אליהו חזק.

בתים בני ד' טורים, באחרון הבאה מהמקרא. מלות שירשור. מספר מלים רופף. א 5087.

אֵלֶיךָ צוּרִי כְּפִי שְׁטַחְתִּי / גָּדַל וְגִבָּה לֵב הַנְּחַתִּי
אֲכֵן רוּחַ נִשְׁכַּרְהָ זָבַחְתִּי / וְאַנִּי בְּחֶסֶדְךָ בִּטְחַתִּי:

מחטאתו תהי נפשו הומיה ר', כמו בפנים תי' 11 ותן חיים וחסד גמול עליו וחיה ר': גמול עליו וחיה לך עינו צופיה תי'
16 עריכת גזה 17–20 בית זה חס' איבחן הקסער' 17 ויאמץ מחזורי רומא וספרד: ואמצו כ"י עמי באל מעוזו: ביראת
אל מעוזו 1 עדותיו: מצותיו 1 [חוקותיו 1 בעילת י"כ] 19 שורה זו חס' נדא"פ יכפר בעד חטאתיכם: אולי בקול צעקתכם 1
17–18 בא בנוסח שונה בכ"י פ: רחב פי על אויבי, בזכרי אל ועוזו, יהגו ידידי סודיך, גם את זו לעומת זו.

כ"י אבק; דהנכ; ו (רק 1–8); פ' = פרמא 3270 || 1 גודל וגובה: גאווה וגודל קדנפ' 2 השורה חס' כ זבחת: זנחת

ירמ' לב יט'. 11 גמל נא עליו וחיה תהל' קיט יז, פי' גמל נא עליו חסד. 12 כתוב תו חיים יחזק' ט ד, ודרשו רב (שבת דף ג"ה א') תינו תחיה תינו תמות, ויה"ר שיהיה תינו חיים. והיה על מצחו תמיד שמות כח לד. 13 הטיבה ברצונך את ציון תהל' נא כ. 14 <בני ציון היקרים איכה ד ב. יובילו מלכים שי תהל' סח ל, ר"ל יובילו להם לבני ציון>. 15 ונתת יד ושם בביתך ישע' נו ה. למקודשי לצדיקים גמורים, כדרשת חז"ל (שבת דף ג"ה א') על 'יחזק' ט ו וממקדשי תחלו, אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי. 16 ועריכת נר לבן ישי תהל' קלב יז ערכתי נר למשיחי, ולשון הפיוט לקוח כנראה מתפלת 'ובכן תן פחדך'. להעלות נר תמיד שמות כז כ. 17 חזקו ויאמץ לבבכם תהל' לא כה, ובזה פונה הש"ץ אל הקהל. באל מעוזו ע"פ ש"ב כב לג. 18 עדותיו כי תנצורו ע"פ תהל' עח ז ומצותיו ינצורו. גם את זו לעומת זו דוגמת קהל' ז יד גם את זה לעמת זה עשה האלהים וכו', ר"ל אם תשמרו מצותיו, גם הוא יעשה זה לעומת זה. 19 יכפר בעד חטאתיכם במקום 'על חטאתיכם', תהל' עט ט. ויזכור רחם ברגזו חבק' ג ב. דרשו יי ועוזו בקשו פניו תמיד תהל' קה ד.

מא 1 אליך צורי כפי שטחתי תהל' פח י. גובה לב דה"ב לב כו. 2 רוח נשכרה זבחת תהל' נא ט. ואני בחסדך בטחתי תהל' יג ו. 3 מבורזל מצופה ברזל. וכרזל רועה (ב"ק דף ג"ו ב') לפי פירוש

קיג

בְּטַחְתִּי בָּךְ וְלֹא-בְּזִין מְבָרָז / לְהֶרֶג כְּנַמְסַרְתִּי רַב וְכָרָז
בִּקְשׁ יוֹנָת אֱלֹם וְגִזָּל / וְהֵשִׁיב אֶת-הַגִּזְלָה אֲשֶׁר גִּזָּל: חטאנו

5 גִּזָּל וְאַבֵּד חֲסִידֵי עֲלִיּוֹן וַיִּשְׁיֹשׁוּ / וְהִחְרִיב בֵּיתוֹ וַחֲלַל מִקְדָּשׁ וְקִדְשָׁיו
גִּדֵּר הַפְּרָכּוֹת וְהֶרֶג נְבִיאָיו וְקִדְוָשָׁיו / זֶה דּוֹר דּוֹרֶשָׁיו:

דּוֹרֶשָׁיו דָּמָם יְהִי-כֹפֶר וּפְדִיּוֹם / לְפָנַי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ אֲיִם
דְּבוּקִים אַחֲרֶיךָ כְּצִמְיָדִים וּתְיוֹם / כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל-הַיּוֹם: חטאנו

הַיּוֹם כִּמָּה רַבָּבוֹת נָפְלוּ מֵעַמֶּךָ / וּמָסְרוּ עֲצָמָם עַל יַחֲוֹד שְׁמֶךָ
10 הוֹצֵא לְמַעַנָם מִשְׁפָּטָם לְאוֹר מִמְרוֹמֶיךָ / וְשִׁמְעֵת אֶל-תַּחֲנוּת עַבְדְּךָ וְעַמֶּךָ:

וְעַמֶּךָ שׁוֹלָלִים וּבּוֹזְזִים וַחֲלִלָם יָבֹזוּ / וְשִׁמְחִים לְמַחֲתָה וּלְאִיד יַעֲלוּ
וּמִי-נָתַן לְמִשְׁסָה יַעֲקֹב בְּקוֹל יִכְרִיזוּ / הֲלֹא יִי זֶה: חטאנו

זו חֲטָא גָרָם וְרוֹדֶף חֲבָטָנוּ / סָרְנוּ מִנִּי דָרֶךְ וְכִסּוּרָה בַּעֲטָנוּ
זַעַמָנוּ בְּמִדָּה וְכָרַע מֵעַלְלֵינוּ לַעֲטָנוּ / לִי אֱלֹהֵינוּ חֲטָאנוּ:

15 חֲטָאנוּ וְהִנֵּנוּ בְּאַשְׁמָה גְדוֹלָה / לְלַעַג וְקָלָס נְתוּנִים בַּגּוֹלָה
חֲזוֹן הַמִּקְרָא עָלֵינוּ עָלָה / הִנֵּה יִי מְטִלְטֵלֶךָ טְלִטְלָה: חטאנו

קו בחסדך: בשם קדשך אדה 3 להורג קה וכרזל: וכברזל א 4 והשיב: והשב ק 5 וחלל ביתו והחריב אדהקפ' 6 וגידד קדו את הפרכות קון 8 דבקים הו אחריך: אליך 9 היום: ראה הוט' דה יחוד: קדוש א 10 למענם הוצא אקדהקפ' משפטם: ודינם הוט' אבקהכ: משפטנו ודיננו פ' תחנת: תפלת אבקדהן עבדיך אבקדהכן 11 וחילוד 12 נתן: לדרור הוט'ן יעקב חס' אבדהכ 13 ורודף: ורודה ורודם ק חיבטנו אבקהקפ' ביעטנון במדהחס' פ':

הערוך), ור"ל כנמסרתי להרג, יחד עם רב ורועה. 4 בקש תהל' קיט קעו. יונת אלם תהל' נו א, כינוי לכנסת ישראל, עי' לעיל סי' ט"ז, 21. ונזול מין יונה והשיב את הגזלה אשר גזל ויק' ה כג, ר"ל הגזלן ישיב. 5 איבד חסידיו עליון ע"פ מיכה ז ב. וישישיו איוב לב ו. והחריב ביתו את בית המקדש. ויש גורסין וחלל בריתו תהל' נה כא. מקדש וקדשיו וקרבותיו, כלשון המשנה (שבועות א' ד'). גידר הפרכות ע"פ הסיפור גיטין דף נ"ו ב' (על טיטוס) נטל סיף וגידר (פי' חתך) את הפרכות, בשינוי הלשון לפי המשנה יומא ה' א' שהיו שם שתי פרכות. והרג נביאיו וקדשיו איכה ב כ. זה דור דורשיו תהל' כד ז. 7 לפני כסא כבודך ירמ' יד כא, לשון מצויה בתפלות. 8 דבוקים אחריך תהל' סג ט. כצמידים ותיום שני לשונות של מחובר, צמידים כלשון המדרש (במדבר רבה כ' כ"ג הנצמדים — נכנסו צמידים צמידים) ותיום כלשון התלמוד (סוכה דף ל"ו א' לסימון שני אתרוגים מחוברים יחד). כי עליך הורגנו כל היום תהל' מד כג. 10 הוצא למענם משפטם לאור תהל' לו ו. ושמעת אל תפלת עבדך ועמך מ"א ח ל. 11 שוללים ובוזזים וחילם יבזו יחזק' כו יב, במד' לא ט. ושמחים למחתה ולאיד יעלוזו משלי יז ה, מחתה פי' פחד ורעדה. איד פי' מפלה. 12 ומי נתן למשסה יעקב ... הלא יי זו ישע' מב כד. 13 חבטנו הכה אותנו. סרנו מני דרך ישע' ל יא. וכסורה הושע ד טו. בעטנו דבר' לב טו. 14 זועמנו במדה סבלנו את זעם ה' במדה שהכעסנוהו. ופרוע מעללינו ירמ' ד ד ועוד. לעטנו בלענו מה שהאכיל אותנו. ליי אלהינו חטאנו ירמ' ג כה. 15 והננו באשמה גדולה עזרא ט ז. ללעג וקלס תהל' מד יד

טִלְטְלָה וְעֶצְבוֹן בִּי גָבְרוּ וְעֶצְמוֹ / זָאֲבֵי עֲרֵבוֹת אָכְלוּ הַמָּמוֹ
טָרְפוּנִי וּלְבָקֶר לֹא גָרְמוֹ / אֲכֹזְרֵי הַמָּה וְלֹא יִרְחֲמוּ:

יִרְחֲמוּ מִשָּׁמַיִם עֲשׂוֹת נֶס / וַיִּצִּיל עֲנִיִּי מִיַּד חֹזֶק וּמֵאֲנָס
יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתָיו לְאֶרֶץ וְרֹחַב יִפְרִינֶם / כִּתְרֶן עַל־רֹאשׁ הָהָר וְכֶנֶס: חטאנו

כֶּנֶס נֹתְרָה שְׁאֵרִית נִחַלְתּוֹ / בְּעָלוֹנוּ אֲדוֹנִים קָשִׁים וּזְלָתוֹ
כָּעֵת יֹאמֶר לִיעֲקֹב בֶּן־מַחִילְתּוֹ / בָּחַר לוֹ יְיָ יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתּוֹ:

לְסִגְלָתּוֹ אֶל־יְיָ דוֹמִם וְשׁוֹמֵם / כִּימִי קָדָם חֲרֵבוֹתַי יְקוּמֵם
לְמַלְכוֹ יִתֵּן עֹז וִירוּמֵם / מִשְׁפִּיל אֶף מְרוּמֵם: חטאנו

מְרוּמֵם יִרְאֵנִי בְּשׁוֹרְרֵי / נִקְמָתוֹ וְנִקְמַת בְּחִירֵי
מוֹסֵר כָּל־מַתִּי לְעָרִי / כִּי־נִשְׁאָתִי חֲרַפְתָּ נְעוּרֵי:

נְעוּרֵי זְכָרְתִּי־לָךְ אֶהְבָּה כָּלוּלָה / לָעֵת זִקְנָה חֶסֶד גָּמְלָה
נָא תִכּוֹן תַּפְלָתִי כְּעוֹלָה / הָאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סָלָה: חטאנו

סָלָה לְקִנְיֶךָ הָיָה מִשְׁעָנָם / לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה אִם־לֹא לְמַעַנָם
שׁוֹטְטֵימּוֹ יִבּוֹשׁוּ וַיִּכְלְמוּ בְּמַעַנָם / אֶל יְיָ וְלֹא עֲנָם: 30

לפי המדה ק וכמעללינו ק לועטנו קן כי ליי ק 16 עלינו: עלי אבקהכ עלה: בגלה ק 17 בי גברו: גברו בי נ: עלי גברו ק: עצמו וגברו א והממו קדכפ' 18 טרפנו דןכפ' 19 ענינו: חוסיו ק עמו הן 20 בראש אבקןכפ' הר בקכפ' 21 קשים חס' בקןכפ' 23 דומם: דוח קהכפ' וכימי עולם אבק: כי מעולם הכן חרבותיו בקהן 25 נקמתי ב: נקמתו ונקמתי פ' 27 זכרתי לך: זכרתי לו ק זכרתי לה א זכרתי בכ זכרה לי נ זכרה פ' אהבתי ד אהבת קנכ 28 תפלתנו קדן 30 יכלמו ויבושו ה: יכלו ויבושו נ 31 לבית ישראל: לישראל ב יחזוך בןכ מעיר:

16 הנה יי מטלטלך מלטה ישע' כב יז. 17 זאבי ערבות ירמ' ה ו. אכלו הממו שם נא לד. 18 ולבקר לא גרמו צפנ' ג ג, ופירש' שם לא השאירו אפילו את העצמות. אכזרי המה ולא ירחמו ירמ' נ מב. 19 ירחמו משמים ... ענינו ישע' מט יג. מיד חזק ירמ' לא י. ומאנס אונס, צורר. 20 ידידות משכנותיך תהל' פד ב, ר"ל בית המקדש. יפרנס יסדר, ישכלל ויתקן, ע"פ לשון התלמוד ב"ב דף י"א א' פירנסת ארון לארכו צא ופרנס ארון לרחבו. כתורן על ראש ההר וכנס ישע' ל יז. 21 שארית נחלתו מיכה ז יח. בעלונו אדונים קשים זולתו ישע' כו יג. 22 כעת יאמר ליעקב במד' כג כג. בן מחילתו ישראל שהקב"ה מוחל את פשעיו. בחר לו יי ישראל לסגולתו תהל' קלה ד. 23 דומם ושומם ממתין בשקט. כימי קדם ישע' נא ט, ויש גורסין כימי עולם עמוס ט יא. חרבותי יקומם ישע' מד כו. 24 למלכו יתן עוז וירומם ש"א ב י. משפיל אף מרומם שם ב ז. 25 יראני בשוררי תהל' גט יא. נקמתו יחזק' כה יד. 26 מוסר כלומתי איוב כ ג. כי נשאתי חרפת נעורי ירמ' לא יח. 27 נעורי זכרתי לך אהבה כלולה ירמ' ב ב, ר"ל נעורי שאמרת "זכרתי לך ... אהבת כלולותיך" (וייתכן שגירסת כ"י אחרים זכרה לי, המסתברת מאלה, עיקר). לעת זקנה תהל' עא ט. 28 תכון תפלתי תהל' קמא ב. האזינה אלהי יעקב פלה תהל' פד ט. 29 משענם ישע' ג א. למענך עשה אם לא למענך לשון תפלת 'אבינו מלכנו'. 30 ויבושו שופנימו תהל' עא יג. ויכלמו שם לה ד. במענך בתפלתם אל יי ולא ענב ש"ב כב מב.

עָנָם לְבֵית יִשְׂרָאֵל וַיַּחְדּוּךְ / כִּי־שָׁמַתְּ מַעִיר לַגָּל וַחֲמִדוּךְ
עַל כֵּן בְּאוּרִים כְּבָדוּךְ / יִי בִצֹר פְּקָדוּךְ : חטאנו

פְּקָדוּךְ פִּיּוֹת פּוֹנוֹת־לָךְ לְקָרָא / חֲלָצִים מַעֲנֹשׁ וּמַגְזֵרָה חַמּוּרָה
פְּנֵה־נָא אֶל הָרָנָה וְאֶל הָעֲתִירָה / מַעֲזֹם בָּעֵת צָרָה :

צָרָה וְצוּקָה הָסֵר מִנִּי מַחּוּלָּלִי / שְׁעָרֵי דְמַעּוֹת לֹא יִנְעֲלוּ בְּמַעֲלִי ³⁵
צְבוּרוֹת בְּנֹאדָךְ הֵלֹא בְּסִפְרָתְךָ גּוֹאֲלִי / שְׁוַעֲתִי שְׁמַעַתְּ קוֹלִי : חטאנו

קוֹלִי אֲרִים דְּרָךְ בִּקְשָׁה / מִפְּנֵי עֲקַת אוֹיֵב הַמַּרְעִישָׁה
קִפְחָתִנִּי חֲמַת הַמְּצִיק הַמְתַּקְשָׁה / אִם עַל בָּנִים רְטָשָׁה :

רְטָשָׁה יִלְדִּיָּה לְעִינִיָּה וְשַׁחֲטִים / פְּנִיָּה לְכָל־מּוֹת וּלְחַיִּיה לְמוֹרְטִים
רוּזִיִּים מִלְשַׁכַּת הַגּוֹזִית מִתְמַעֲטִים / שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים : חטאנו ⁴⁰

שְׁבָטִים תָּשִׁיב לְנוֹת בֵּית־עֲטָרָת / לְהִיּוֹת * שְׂאֲרִית מַכְתָּרָת
תְּשַׁמִּיעַ לְפִלִּיטַת יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָת / וְהִיִּית עֲטָרָת תְּפֹאֲרָת :

תְּפֹאֲרָת אֲמוּנִיָּךְ עִם זֶה קִנִּיתָ / לֹא שִׁקְצָתָם קָרְאוּךְ וְעִנִּיתָ
יַחֲדִיד וְעִנִּי קוֹרָא תְּשׁוּבָתְךָ הַכֹּנֶת / שְׁמַעַתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ וְאֶת־תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר

הַתְּחִנָּנְתָּה : חטאנו

מעונך ק 34 בא חס' ב 35 מני חס' א: ממניק ושעריד לא: בל הן 37 המרעיש: המתעקשה בכ 39 לעיניה
ילדיה אב לכלימה פ' 40 בלשכתן 41 עטרת: עקרת בדה להיות שארית: אם הבנים שמחה דה ומוכתרת דה
43 לא חס' אהפ' שקצתם: שקצת ענותם קדן קראנוך כ 44 קורא חס' א כקורא קרוא פ': עבני הוס' קן תשובתך
כתבתי: משבתך בקדכ משובתך שאר כ"י הכינות ק ושמת אפ' תפלתם...תחנתם א 45 שכלו ב 46 רחמיך...

31 כי שמת מעיר לגל ישע' כה ב, פי' החרדת את העיר. וחימדוך שה"ש ב ג. 32 על כן באורים כיבדוך
ישע' כד טו. יי בצר פקדוך שם כו טז. 33 פיות פונות לך לשון התלמוד ברכות דף ל' א' בנוי לתלפיות,
תל שכל פיות פונים בו. ועי' ג"כ תנחומא וישלח כ"א דף פ"ז ב' (בובר), פסיקתא רבתי ל"ג (דף
קמ"ט ב'). ואשר לצורת נקבה 'פונות' עי' מבוא ג, ב, 4. 34 פנה נא אל הרנה ואל העתירה מ"א ח כה.
מעוזם בעת צרה תהל' לז לט. 35 צרה וצוקה משלי א כז. מחוללי דבר' לב יח. שערי דמעות לא
יונעלו כמאמר חז"ל ברכות דף ל"ב ב' ואע"פ ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו וכו'. במעלי
בחטאי. 36 צבורות בנאדך הלא בספרתך תהל' נו ט. שועתי שמעת קולי יונה ב ג. 37 קולי ארים
ברא' לט יח ועוד. מפני עקת אויב המרעיש תהל' נה ד. 38 קיפחתני כבשה אותי. חמת המציק
ישע' נא יג, פי' הצורך. אם על בנים רומשה הרשע י יד. 39 פניה לכלימות ולחיה למורטים ישע' נ ו.
40 רוזנים שרים, שופט' ה ג ועוד. מלשכת הגזית מושב סנהדרי גדולה של ישראל לפי המשנה (מדות
ה' ד'). ששם עלו שבטים תהל' קכב ד, ר"ל שרי התורה גורשו ממקום הסנהדרין, שמה נהגו השבטים
לעלות. 41 לנות בית תהל' סח יג. 42 לפליטת יהודה הנשארת מ"ב יט ל. והיית עטרת תפארת ישע'
סב ג. 43 עם זו קנית שמות טו טז. לא שקצתם (וי"ג לא שקצת ענותם) תהל' כב כה. 44 תשובתך

45 הִתְחַנַּנְתָּ עַל בְּנִיךָ שְׁכָלוֹ / וּמַעַל שְׁלַחַן אֲבִיהֶם גָּלוֹ
אִמְרַת רַחֲמֵי עַל־מַדּוּתִי יָגִלוֹ / בִּי יִצְדָּקוּ וַיִּתְּהַלְּלוּ:

וַיִּתְּהַלְּלוּ חוֹסֵיךָ תְּפִלָּתָם וּתְפִלָּתִי בְּנַעֲיָמִים / וְהִתְנַהֵּג עִמָּהֶם בְּמַדַּת צְדָקָה
וּרְחָמִים
זִכְתָּךְ קִדְמִים וְזִכּוֹת שְׁלִשֶׁת קְדוּמִים / אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים: חטאנו
ואומרים 'לכל יום' ח

מב פומון

סימן: א"ב (כפול) גרשם בר יהודה חזק. בתים בני ד' טורים, 4 (לפעמים 3) מלים בטור.
א 86. הברמן, רבינו גרשם ... סליחות ופזמונים, ע' ל.

זִכְר בְּרִית־אֲבֵרָהֶם וְעַקְדַּת יִצְחָק
וְהֵשֶׁב שְׁבוֹת אֱהֱלֵי יַעֲקֹב / וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ:

וְהִתְנַהֵּג לומר רק 1—6, 23—28

אֲבִדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחַפְזוֹן / אָרְכוּ הַיָּמִים וְדַבֵּר כָּל־חֲזוֹן
בְּיִשְׂרָאֵל חֲדָלוּ פְרָזוֹן / בְּמַשְׁמִינֵנו שְׁלַח רְזוֹן:

וְשׁוֹב בְּרַחֲמִים עַל־שְׂאֵרִית יִשְׂרָאֵל / וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ:

מדותיך ק יגוללו אפ' יתגוללו ה 47 ותפלתם: תשמע חס' ק: להשמיע תפלתם ה ותתנהג קדה ותנהג פ' צדקה ו
חס' פ' 48 זכותם ו

כ"י אבק; ו (רק 1—8. 23—28) ס; סטג; וילד (רק 1, 2, 23—28) ה; מלבד אלה השתמשתי בכ"י נוספים: ה' = המבורג 134;
ל' = אובספורד קאנ. אור. 141; ס' = סינסינטי הי"ק 332; א' = מחזור אפ"ם (עי' קרית ספר, שנה ל', 134 ואילך). || 1 ובחפזון א'
ימים ג כל חס' קגוה' ל' 2 במשמני דה'סלס' ל' במשמנ 1 שולח רזון: אל יהי רזון ס' 4 וכלה: ונהלאה ס':

(כצ"ל) הכנת שמעתי את תפלתך וכו' מ"א ט ג. 45 התחננת על בניך דברי הש"ץ, וכן ההמשך.
ומעל שולחן אביהם גלו ברכות דף ג' א'. 46 אמרת רחמי על מדותי יגולו ברכות דף ז' א'. ביי יצדקו
ויתהללו ישע' בה כה. 47 ויתהללו חוספיך תפלתם ותפלתו בנעימים ר"ל יתהללו כי תפלתם ותפלתו,
תפלת הש"ץ, נתקבלה ברצון. 48 זכותך קדמם קדם אותם בזכותך למחול. זכות שלשת קדומים האבות.

מב זכור ברית אברהם ויק' כו מב. והשב שבות אהלי יעקב ירמ' ל ית. והושיענו למען שמך תהל' קו ח.
ובחזור השני: ושוב ... על שארית ישראל יחזק' יא יג ועוד (ושוב ... על (במקום 'אל') דוגמת דה"ב ל ט).
1 אבדנו מארץ טובה דבר' יא יז. ארכו הימים ודבר כל חזון יחזק' יב כב—כג, ר"ל הנבואה התקיימה.
2 בישראל חדלו פרוזן שופט' ה ז, ר"ל אין בטחון למושבות ישראל, ושמא רומז הפייטן כאן שחדלה
רוח הנבואה, ע"פ הדרשה פסח' דף ס"ו ב'. במשמנינו שולח רזון ישע' י טז. 3 גלתה יהודה איכה א ג.
4 דוה כל היום שם א יג. דורש ומבקש אין לה ירמ' ל יז בצירוף יחזק' לד ו. 5 העיר הקדש
והמחוזות דני' ט כו, ר"ל העיר ובית המקדש והסביבה. היו לחרפה ולבוזות תהל' קיט כב או כדומה.

קיז